

BEZOEKADRESSEN
GGD Haaglanden
Westeinde 128
2512 HE Den Haag

POSTADRES
Postbus 16130
2500 BC Den Haag
T (088) 355 01 00
info@ggdhaaglanden.nl

Gemeente Westland

G18-001846

Veilig Thuis Haaglanden
Waldeck Pyrmontkade 872
2518 JS Den Haag

T (070) 346 97 17 /
0800-2000
info@veiligthuishaaglanden.nl

Afdeling: DIRECTIE

Aan de Raad van de gemeente
Westland

Postbus 150
2670 AD Naaldwijk

Onderwerp: Jaarrekening GGD en VT Haaglanden
2017

Gemeente Westland	Uw brief van:
Ingekomen - Team Registratie	Uw kenmerk:
11 JULI 2018	Ons kenmerk: OCW/2018.3942
	Aantal bijlagen: 5
	Datum: 9 juli 2018
	Inlichtingen bij: L. Wilson-Verboom

Doorkiesnummer: 06-50030166

Geachte leden van de gemeenteraad,

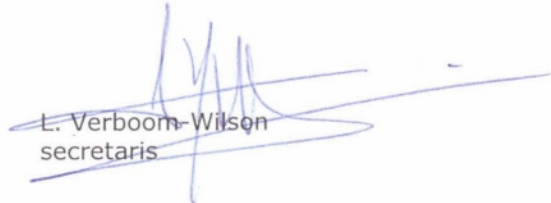
Als vervolg op onze brief van 10 april 2018 bieden wij u de vastgestelde jaarstukken GGD Haaglanden 2017, inclusief de controleverklaring van de accountant, ter kennisname aan. Ook ontvangt u het accountantsrapport over deze stukken, afgegeven op 29 maart 2018. De accountant heeft voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

De jaarstukken 2017 GR GGD Haaglanden zijn met de accountantsrapportage en de controleverklaring, conform artikel 21 van de GR GGD en VT Haaglanden, voorgelegd aan de Rekeningcommissie GR GGD en VT Haaglanden (zie bijlage). De Rekeningcommissie heeft bij brief van 28 mei 2018 het Algemeen Bestuur GR GGD en VT Haaglanden laten weten dat zij positief oordeelt over de doelmatigheid van het gevoerde financiële beheer en beleid. Het Algemeen Bestuur heeft naar aanleiding daarvan op 9 juli 2018 de jaarstukken 2017 GGD Haaglanden overeenkomstig vastgesteld.

Hoewel Veilig Thuis per 1 januari 2018 deel uitmaakt van de GR GGD en VT Haaglanden worden de jaarstukken 2017 van Veilig Thuis nog conform de in 2017 voor hen geldende procedure afgehandeld. De verantwoording over het resultaat van Veilig Thuis in 2018 zal voor het eerst via de GR GGD en VT Haaglanden verlopen.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
namens het Dagelijks Bestuur van de GR GGD en VT Haaglanden,

L. Verboom-Wilson
secretaris

voorzitter

cc. college van B&W

Bijlagen:

- Vastgestelde jaarstukken 2017 GGD Haaglanden
- Accountantsrapportage t.b.v. Jaarrekening 2017 GGD Haaglanden (ondertekende versie)
- Controleverklaring Jaarrekening 2017 onafhankelijke accountant (GAD - 29 maart 2018) (ondertekende versie)
- Jaarrekening 2017 GGD Haaglanden door accountant geparafeerd deel
- Advies Rekeningcommissie t.a.v. Jaarrekening 2017 GGD Haaglanden

Jaarstukken 2017

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden

Datum: 09-07-2018

**Opgesteld ten behoeve van behandeling en
vaststelling in de vergadering van het
Algemeen Bestuur
dd 09-07-2018**

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
A. JAARVERSLAG	
Voorwoord	
1. ALGEMEEN	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Leeswijzer	6
1.3 Korte beschouwing	6
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING	8
2.1 Korte toelichting bij de programmaverantwoording	8
2.2 Financieel kader	8
2.3 Rapportage GR 2017	9
2.4 Rapportage per programma	9
3. PARAGRAFEN	32
3.1 Bedrijfsvoering	32
3.2 Overige BBV paragrafen	32
B. JAARREKENING	
4. PROGRAMMAREKENING	33
4.1 Grondslagen	34
4.2 Toelichting op de programmarekening	35
4.2.1 Realisatie 2017	35
4.2.2 Lasten	36
4.2.3 Baten	36
4.2.4 Incidentele baten	36
4.2.5 Overige afwijkingen ten opzichte van de begroting groter dan 10%	37
4.2.6 Analyse verdeelsleutels	38
4.2.7 Rapportage Regionaal, Lokaal en Garantie regeling	39
5. BALANS	41
5.1 Toelichting op de Balans	42
5.2 Risicoparagraaf	42
6. CONTROLEVERKLARING	

Bijlagen

- Bijlage I Uitwerking van de goedgekeurde begrotingwijziging 2017 GGD Haaglanden
- Bijlage II Overzicht per product regionale pakket
- Bijlage III Toelichting op overzicht per product regionale pakket
- Bijlage IV Overzicht per product lokale pakket
- Bijlage V Toelichting op overzicht per product lokale pakket
- Bijlage VI Lokale P x Q-taken per gemeente
- Bijlage VII Bijdrage regiogemeenten en derden aan regionale en lokale taken GR GGD Haaglanden
- Bijlage VIII Begroting versus realisatie 2017 (Oud format)
- Bijlage IX Garantieregeling 2014-2017 Overzicht per gemeente
- Bijlage X Begroting versus realisatie 2017, inclusief programma overhead
- Bijlage XI Verdeelsleutels op activiteitsniveau

A. JAARVERSLAG

1 ALGEMEEN

1.1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD Haaglanden. In deze rapportage informeert het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur, conform het oude Financieel Statuut GGD Haaglanden 2014 artikel 4, over de financiële realisatie van de begroting 2017 aangevuld met inhoudelijke teksten en cijfers.

2017 was voor GGD Haaglanden een dynamisch jaar. Bij de evaluatie van de Gemeenschappelijk Regeling in 2016 was het Algemeen Bestuur positief over de werkzaamheden van de GGD. Ook vroeg het bestuur om een bezinning op het takenpakket. Als gevolg hiervan heeft GGD Haaglanden in 2017 veel tijd geïnvesteerd in het anders doen en de herverdeling van de regionale taken die alle negen gemeenten afnemen en de lokale taken die elke gemeente afzonderlijk van de GGD wil afnemen. De uitkomsten betekenen voor veel afdelingen van de GGD met ingang van 2018 een verandering van de inzet op diverse terreinen, mede ook als gevolg van een gewijzigde opzet van de financiering. Per 1 januari 2018 is de bestaande Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden gewijzigd in de Gemeenschappelijke Regeling GGD & Veilig Thuis Haaglanden.

Inspirerend dit jaar was onder andere de bijeenkomst 'Negen keer Sociaal'. De bijeenkomst bood een platform aan directeuren zorg/samenleving van de negen gemeenten en GGD Haaglanden als hun partner vanuit de publieke gezondheidszorg in het sociaal domein. GGD Haaglanden was ook partner bij de organisatie van de 15de internationale ISPCAN (International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect) conferentie. Vijfhonderd deelnemers uit 50 landen kwamen tijdens dit vierdaagse congres over de aanpak bij huiselijk geweld en kindermishandeling naar Den Haag. Vermeldenswaardig is ten slotte de inzet van enkele medewerkers van GGD Haaglanden bij de Nederlandse hulp aan Sint Maarten na de orkaan Irma.

In een werkgebied met meer dan één miljoen inwoners en de vestiging van de regeringszetel, het Koninklijk Huis en ambassades, heeft de GGD als zorginstelling haar plek in de samenleving en in het veld van de publieke gezondheid ook dit afgelopen jaar in de regio Haaglanden ingevuld.

Het is een GGD die goed vindbaar is voor inwoners en organisaties. In 2017 kreeg het informatiecentrum 25.600 calls, tegenover 10.611 in 2016. Het aantal mailvragen steeg van 2.456 in 2016 naar 2.621.

1.2 Leeswijzer

De jaarstukken zijn verdeeld in de volgende onderdelen:

Het jaarverslag met programmaverantwoording, opgenomen in deel A, is gebaseerd op het jaarprogramma en begroting 2017, vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 4 juli 2016. De begroting van de GR GGD Haaglanden is met ingang van het begrotingsjaar 2016 opgezet als een programmabegroting. De taken van de GGD zijn beschreven in programma's. Een vorm die meer aansluit bij de opzet van de begrotingen binnen de gemeenten.

De jaarrekening, opgenomen in deel B, is gebaseerd op de afspraken die zijn gemaakt in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur in het najaar van 2014 en bestaat uit een toelichting van realisatie, lasten, baten, afwijkingen groter dan tien procent, analyse verdeelsleutels en een balans.

1.3 Korte beschouwing

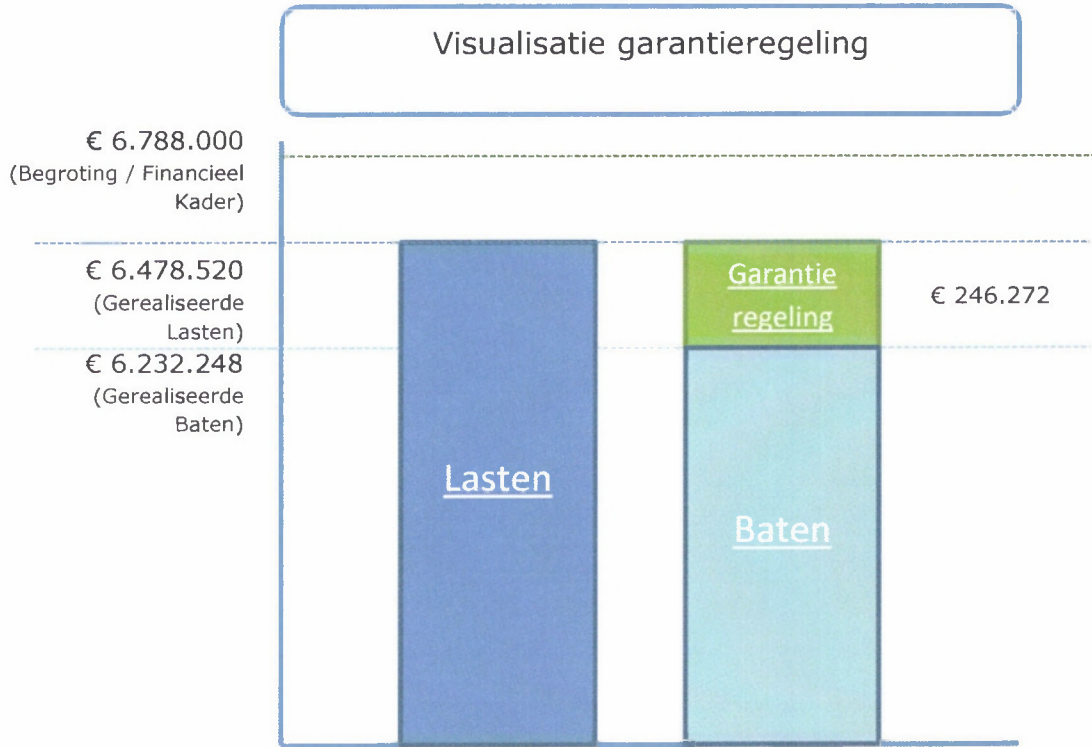
Uit de realisatiecijfers blijkt dat de realisatie van de lasten over 2017, evenals voorgaande jaren, binnen de begroting blijft. Conform de door het Algemeen Bestuur vastgestelde geactualiseerde verdeelsleutels op activiteiten niveau d.d. 10-04-2017, zijn de lasten via deze verdeelsleutels in 2017 toegerekend aan de GR (zie Bijlage IX).

Uit de kort cyclische monitor blijkt dat het grootste deel van de afgesproken productie conform begroting, of zelfs daarboven is gerealiseerd. Ten aanzien van vangnetmeldingen, meldpuntmeldingen en sociaal medische advisering blijft, zoals voorzien, de productie achter bij de begroting, als gevolg van achterblijvende vraag.

Gesteld kan worden dat de algemene lijn die in de jaarrekeningen 2015 en 2016 zichtbaar was, waar de baten voor enkele P*Q producten ten opzichte van de begroting slechts voor een deel zijn gerealiseerd - terwijl de lasten wel zijn gemaakt - in 2017 ook weer terug te zien is. Dit geldt in het bijzonder voor de afwijkingen bij vangnet- en meldpuntmeldingen en sociaal medische advisering.

In 2016 zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de algemene lasten GGD Haaglanden. In 2017 is de verdeling van de algemene lasten conform deze afspraken.

Overeenkomstig het besluit van het bestuur d.d. 8 april 2015 wordt alleen een resultaat van meer dan 1% van het regionale en lokale deel van de begroting van de gemeenschappelijke regeling verrekend met de deelnemende gemeenten. Gelet op de omvang van het resultaat is voor 2017 de garantieregeling toegepast en tevens voor een deel in rekening gebracht. Ondanks verrekening van de garantieregeling blijft de GR binnen de vastgestelde begroting (zie visualisatie garantieregeling.)

In vergelijking met 2016 zijn de lasten gedaald van € 6.532.901 naar € 6.478.520 en de baten gestegen van € 6.190.752 naar € 6.232.248. Waar de garantieregeling in 2016 € 342.150 bedroeg, bedroeg deze in 2017 € 246.272.

2 PROGRAMMAVERANTWOORDING

2.1 KORTE TOELICHTING BIJ DE PROGRAMMAVERANTWOORDING

Het Algemeen Bestuur van GGD Haaglanden stelt voor de negen gemeenten in Haaglanden het regionale takenpakket vast. Dit takenpakket bevat zowel wettelijke- als regionale taken. Deze taken zijn in de begroting 2017 beschreven in inhoudelijke programma's en gelden voor alle negen gemeenten van de gemeenschappelijke regeling. Let op: De programma's moeten worden gelezen als een cluster van activiteiten en niet als programma's zoals bedoeld in de BBV regelgeving, dan wel de programma's van de Gemeente Den Haag.

Naast het gezamenlijke regionale pakket kan de GGD Haaglanden voor alle gemeenten in Haaglanden ook taken uitvoeren die vanuit lokaal beleid per individuele gemeente worden vormgegeven. Deze zogenaamde lokale taken vallen niet onder de gemeenschappelijke regeling. De uitvoering van deze taken wordt geregeld in bilaterale overeenkomsten tussen de gemeente Den Haag en iedere gemeente afzonderlijk.

De programmaverantwoording zal voor de eenvoud, echter wel duidelijk aangegeven, zowel de regionale- als lokale taken bevatten.

2.2 FINANCIËEL KADER

De financiële rapportage betreft alleen de bijdrage van de acht regiogemeenten Haaglanden exclusief gemeente Den Haag. Het financiële deel dat betrekking heeft op de gemeente Den Haag is niet opgenomen in deze Jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD Haaglanden, maar in de Haagse jaarrekening.

Onderstaande tabel toont het financieel kader dat de basis vormt voor de gehele jaarrekening. Het financieel kader is een uitwerking van de goedgekeurde begroting 2017 GGD Haaglanden d.d. 4 juli 2016 verdeeld over de diverse programma's. De toelichting op de onderverdeling is gepresenteerd in bijlage I.

Tabel 1 Financieel kader 2017 (x € 1.000 afgerond)

Programma (x € 1.000)	Lasten	Baten (excl. BTW)					
		Gemeentelijke bijdragen				Derden	Totaal baten
		Inwoners	Tijdelijk	Regionaal	Lokaal		
Bestuur en Coördinatie	866	625	97	-	-	144	866
Crisisbeheersing en crisismanagement	132	132	-	-	-	-	132
Epidemiologie, Beleidsadviesing en Monitoring	339	339	-	-	-	-	339
Gezondheidsbevordering	812	812	-	-	-	-	812
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	1.146	191	-	506	449	-	1.146
Infectieziektebestrijding	2.420	1.737	-	-	-	683	2.420
Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg	436	330	93	-	-	13	436
Toezicht Kinderopvang	637	81	-	556	-	-	637
	6.788	4.247	190	1.062	449	840	6.788

2.3 RAPPORTAGE GR 2017

In onderstaande tabel is het jaarrekeningresultaat van alleen de acht regiogemeenten van GGD Haaglanden opgenomen. Het eindresultaat is opgebouwd uit een operationeel resultaat en een aantal incidentele lasten, baten en een correctie.

Tabel 2 Resultaat GR GGD Haaglanden 2017 (x € 1.000)

Programma (x € 1.000)	Resultaat 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Resultaat 2016
Operationele lasten	6.455	6.788	333	6.502
Operationele baten	6.209	6.788	-579	6.151
Operationeel resultaat	-246	-	-246	-351
Incidentele lasten	24	-	-24	31
Incidentele baten	24	-	24	31
Correctie baten 2015*	-	-	-	8
Eindresultaat	-246	-	-246	-342
Garantieregeling	246	-	246	342
Saldo	-	-	-	-

2.4 RAPPORTAGE PER PROGRAMMA

In dit hoofdstuk wordt per programma inzicht gegeven in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd en wat het heeft gekost. Voor een gedetailleerd financieel overzicht 2017 wordt verwezen naar bijlage II t/m V

In de tabellen op de volgende pagina's is een beheersmaatregel opgenomen waarmee de status van de productie is bepaald. De beheersmaatregel is voorzien van een kleur. Deze kleur geeft aan in hoeverre de beheersmaatregel het beoogde productieresultaat heeft bereikt:

→ Status blauw: beheersmaatregel is boven planning/verwachting, de beoogde (begrote) resultaten zijn boven verwachting gerealiseerd.

→ Status groen: beheersmaatregel is volgens planning/verwachting, de beoogde (begrote) resultaten zijn gerealiseerd.

→ Status oranje: beheersmaatregel is beneden planning verlopen, dan wel, heeft geresulteerd in een lager resultaat ten opzichte van dat in het vier jarig kader was voorzien.

→ Status rood: beheersmaatregel heeft of niet het gewenste effect of wijkt af van de begroting of anders dan voorzien. Bij de toelichting op de status is verantwoord, waarom het beoogde resultaat niet is gehaald.

2.4.1 PROGRAMMA BESTUUR & COÖRDINATIE

Doelstelling: Binnen het programma wil de GGD als een adaptieve en wendbare organisatie kunnen inspelen op bestuurlijke- en maatschappelijke vragen uit de samenleving; dit op een resultaatgerichte en kostenbewuste wijze. Als samenwerkingspartner bevorderen wij de gezondheid, preventie en eigen kracht in het sociaal domein in stad en regio waarbij grote waarde wordt gehecht aan een excellente zorg- en dienstverlener en aan een hoge kwaliteit van uitvoering van wettelijke taken.

Wat is bereikt:

Binnen het programma heeft GGD Haaglanden een breed scala aan activiteiten uitgevoerd. Enkele van de activiteiten zijn:

- In 2016 de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling afgerond. Het AB formuleerde naar aanleiding daarvan in 2017 twee opdrachten onder de noemer: "Herijking GR GGD Haaglanden":
 - Een bezinning op het takenpakket met onderscheid in de wettelijke taken en gewenste taken in regionaal verband en taken die op lokaal niveau afgesproken kunnen worden, inclusief de financiële consequenties van dit takenpakket.
 - De gesignaleerde tekortkomingen in de bestaande afspraken vertalen naar een aangepaste GR en onderliggende documenten.

In 2017 zijn deze opdrachten uitgewerkt. Veel tijd was nodig voor het realiseren van inzicht in en onderscheid tussen regionale en lokale taken en het verhelderen van de financiële constructie. In het najaar van 2017 heeft de gemeente Den Haag hiernaast besloten om de activiteiten van het Centraal Coördinatiepunt van de O(G)GZ onder te brengen bij het gemeentelijke WMO loket binnen de dienst OCW. Daarnaast worden bij diverse afdelingen de werkzaamheden herverdeeld vanwege de gewijzigde GR en het onderscheid regionale en lokale taken van de GGD. Op 15 december 2017 is de gewijzigde GR vastgesteld. Op 1 januari 2018 wordt volgens de nieuwe bestuurlijke structuur gewerkt. De uitwerking van de herziene taken van de GGD heeft mogelijk impact op de beschikbare capaciteit en de activiteiten van GGD Haaglanden als crisisorganisatie.

- E-health en de gezondheid van inwoners staan niet meer los elkaar. Ook GGD Haaglanden zoekt naar en werkt met nieuwe informatie- en communicatietechnologieën. In 2017 heeft GGD Haaglanden verder gezocht naar mogelijkheden in haar adviesrol binnen het sociaal domein en E-health binnen de WMO-verstrekkingen.

Regionale takenpakket	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Advies & Coördinatie	- Inzet van 12,16 fte, waarvan voor de regio 6,01 fte en voor Den Haag 6,15 fte - Inzet van 2,10 fte ambtelijk secretaris voor diverse commissies, waarvan voor de regio 0,34 fte en voor Den Haag 1,76 fte		- Inzet van 11,55 fte, waarvan voor de regio 5,89 fte en voor Den Haag 5,66 fte (bezetting 31-12-2017) - Inzet van 2,21 fte ambtelijk secretaris voor diverse commissies, waarvan voor de regio 0,34 fte en voor Den Haag 1,87 fte (bezetting 31-12-2017)

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
<u>Advies en Coördinatie</u>				
Operationele lasten	804	866	62	714
Operationele baten	859	866	-7	882
Operationeel resultaat	55	-	55	168
<u>Algemeen/breed GR GGD Haaglanden</u>				
Operationele lasten	344	-	-344	386
Operationele baten	-	-	-	-
Operationeel resultaat	-344	-	-344	-386
Totaal Resultaat	-289	-	-289	-218

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

- Advies en Coördinatie:
 - Operationele lasten: In 2017 heeft, vanwege de tijdelijke uitval van een drietal medewerkers, extra inzet plaatsgevonden. Doordat een deel van de medewerkers van de afdeling Advies en Coördinatie op GGD brede onderwerpen zijn ingezet, bijvoorbeeld bij WMO Toezicht en daar aan zijn toegerekend, ontstaat per saldo een voordelig resultaat op de lasten.
 - Operationele baten:
Geen bijzonderheden
- Algemeen/breed GR GGD Haaglanden:
 - Operationele lasten:
GGD Haaglanden heeft jaarlijks lasten die indirect toe te schrijven zijn aan het primaire proces en belangrijk zijn voor de GGD. Dit betreft ook kosten t.g.v. bestuurlijke besluiten. Onder deze (algemene) lasten vallen o.a. de contributie aan de samenwerkings-koepel GGD GHOR NL en de bijdrage aan de Academische werkplaats Publieke Gezondheid. Conform de toepassing van de verdeelsleutels en de daarmee samenhangende verdeling zijn de algemene lasten op een reële wijze verdeeld. De algemene lasten zijn gepresenteerd binnen dit programma.
 - Operationele baten:
Geen bijzonderheden

2.4.2 PROGRAMMA CRISISBEHEERSING EN CRISISMANAGEMENT

Doelstelling: Met het GGD Rampenopvangplan (GROP) geeft GGD Haaglanden invulling aan de wettelijke taak van de GGD en de interne crisisorganisatie met bijbehorende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In het GROP wordt waar nodig de relatie beschreven met andere partijen in de hulpverlenersketen.

Wat is bereikt:

Binnen het programma heeft de GGD Haaglanden een breed scala aan activiteiten uitgevoerd. Enkele van de activiteiten zijn:

- De crisiscoördinator van de GGD is zeven dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar via de Meldkamer Ambulance (MKA) van de Veiligheidsregio. In 2017 is deze coördinator 25 keer gealarmeerd. Er hebben zich geen grote incidenten of rampen voorgedaan waarbij een volledige opschaling van het GGD-crisisteam noodzakelijke was. De alarmeringen betroffen met name advies- en/of ondersteuningsvragen en incidentmeldingen op enkele scholen en een explosie in een flatgebouw. GGD Haaglanden heeft bij deze incidenten onder andere psychosociale hulpverlening ingezet. Vanuit de crisisorganisatie is een groot aantal scenario's geoefend, zowel intern als met de keten.
- In 2017 is hard gewerkt aan het opstellen van een integraal crisisplan voor GGD Haaglanden. Dit plan legt de integrale verbinding tussen het GROP (extra inzet bij externe calamiteiten) en het continuïteitsplan van de GGD bij interne calamiteiten.
- Ten aanzien van het dossier Terrorismegevolgbestrijding heeft GGD Haaglanden, in navolging van GHOR Haaglanden met een aantal regio's in het land, een draaiboek terrorismegevolgbestrijding voor de publieke gezondheidszorg uitgewerkt.
- In 2017 heeft GGD Haaglanden in samenwerking met partijen in de regio, twee publiekscampagnes uitgevoerd. Samen met de Hartstichting is de in 2016 gestarte werving van meer burgers en professionals als burgerhulpverlener in een reanimatieoproepsysteem voortgezet. In september 2017 is een regionale beroerte-campagne gelanceerd. Doel is bekendheid te geven aan de drie meest voorkomende signalen: scheve mond, verwarde spraak en een lamme arm. Ook is aandacht besteed aan het belang van het bellen van het beroertealarm 112.

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
Crisisbeheersing en crisismanagement				
Operationele lasten	36	132	96	42
Operationele baten	36	132	-96	42
Operationeel resultaat	-	-	-	-

Operationele lasten en baten:

De werkelijke gemaakte lasten voor de uitgevoerde oefeningen, opleidingen en trainingen vallen lager uit dan begroot. Aangezien enkel de gemaakte lasten worden vergoed blijven ook deze achter bij de begroting. Per saldo ontstaat er geen resultaat.

2.4.3 PROGRAMMA EPIDEMIOLOGIE, BELEIDSADVISERING EN MONITORING

Doelstelling: Een adequate weergave van de gezondheidssituatie in combinatie met inzicht in het succes van gezondheidsinterventies en eerder gevoerd gezondheidsbeleid biedt een gemeente de kans weloverwogen beleidskeuzes voor de toekomst te maken.

Wat is bereikt:

Binnen het programma heeft GGD Haaglanden een breed scala aan activiteiten uitgevoerd. De hoofdthema's op het gebied van Epidemiologie zijn volksgezondheid, sociaaleconomische en etnisch gerelateerde gezondheidsverschillen, leefstijl en gezondheid, geestelijke gezondheid en maatschappelijk kwetsbaren. In 2017 zijn in dit kader 20 onderzoeksprojecten uitgevoerd. Dit aantal is lager dan in voorgaande jaren als gevolg van werkzaamheden in het kader van twee grote wettelijke onderzoekstaken, namelijk de Gezondheidsenquête en voorbereidingen voor de Gezondheidsmonitor.

Enkele onderzoeken zijn:

- De gezondheidsenquête volwassenen en ouderen: In 2016 zijn ongeveer 55.000 inwoners van Haaglanden benaderd om mee te doen aan de Gezondheidsenquête. Iets meer dan 19.000 inwoners hebben een ingevulde vragenlijst teruggestuurd (respons 36%). De gegevens van deze vier jaarlijks uit te brengen Gezondheidsenquête zijn in 2017 verwerkt tot rapportages met thema's als ouderen, participatie, ervaren gezondheid, armoede en leefomgeving. Het geheel wordt in het voorjaar van 2018 gebundeld en verrijkt met andere gegevens tot de Gezondheidsmonitor.
- Op het terrein van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg is het Winterkoudeonderzoek uitgevoerd met als doel inzicht krijgen in de gezondheidsproblematiek rondom daklozen.
- Onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van speerpunten binnen de Haagse Nota Volksgezondheid namelijk huiselijk geweld, overgewicht en het Haags Uitgaansonderzoek.
- Het Epidemiologisch Bulletin bevatte vanuit de afdeling Epidemiologie artikelen over perinatale sterfte, seksuele gezondheid, e-health vaardigheden, gezondheid en het sociaal domein, zorg voor daklozen, vitamine D gebruik bij de jeugd en over de dialoog op wijkniveau tussen bewoners en professionals.

Beleidsadvisering vond met name plaats voor de afzonderlijke gemeenten. GGD Haaglanden organiseerde hiernaast op 17 mei 2017 de bijeenkomst 'Negen keer Sociaal'. Deelnemers waren de directeurs zorg/samenleving van de negen gemeenten en de programmadirecteur van GGD Haaglanden. De bijeenkomst bood een platform om kennis te delen en zicht te krijgen op hetgeen de gemeenten en GGD Haaglanden elkaar kunnen bieden binnen het sociaal domein

Regionale takenpakket	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Epidemiologie	- Inzet van 11,53 fte, waarvan voor de regio 2,31 fte en voor Den Haag 9,22 fte		- Inzet van 12,22 fte, waarvan voor de regio 2,62 fte en voor Den Haag 9,60 fte

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
Epidemiologie, Beleidsadviesing en Monitoring				
Operationele lasten	343	339	4	335
Operationele baten	394	339	55	335
Operationeel resultaat	51	-	51	-

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

Operationele lasten:

Geen bijzonderheden: personeel is vrijwel ingezet conform begroting.

Operationele baten:

Het resultaat op de **baten** (niet het operationeel resultaat) moet worden gekoppeld aan het resultaat op de baten binnen programma Gezondheidsbevordering. Per saldo vallen de resultaten tegen elkaar weg.

2.4.4 PROGRAMMA GEZONDHEIDSBEVORDERING

Doelstelling: Het proactief adviseren over- en stimuleren van gezond gedrag en een gezonde levensstijl en het streven naar het doen realiseren van (gelijke kansen op) gezondheidswinst voor zoveel mogelijk mensen.

Wat is bereikt: Binnen het programma heeft de GGD Haaglanden een breed scala aan activiteiten uitgevoerd. Enkele van deze activiteiten zijn:

- Adviseren met het oog op gemeentelijk integraal gezondheidsbeleid en innovatie: om intern en extern integraal en innovatief te werken, is gezondheidsbevordering verwerkt in een levenslijn van 0 tot 100 jaar.
- Innoveren: het gebruik van ICT en sociale media nam opnieuw toe. Voorbeelden waar GGD Haaglanden met partners aan (mee)werkte zijn (prototype) toepassingen voor (gezondheids)problemen van ouderen, de oprichting van een coalitie e-health en valpreventie in Delft, de landelijke GGD-appstore om te komen tot betrouwbare gezondheidsapp's en een DJ app, die wordt toegepast bij de gezondheidsmonitor.
- Gezondheidsbevorderende programma's richtten zich in 2017 op gezond en vitaal ouder worden, gezond gewicht, huiselijk geweld en kindermishandeling, gezondheid op school, opvoedingsondersteuning, genotmiddelen (roken/alcohol/drugs), mondgezondheid en seksualiteit.
- Publiekscampagnes Stoptober en Ik Pas. De campagne Stoptober daagt rokers uit om gedurende de maand oktober niet te roken en de campagne Ik Pas is een landelijke bewustwordingscampagne om dertig of veertig dagen geen alcohol te drinken.
- Informeren: in 2017 kreeg het Informatiecentrum 25.600 calls, tegenover 10.611 in 2016. Naast een toenemende bekendheid, is deze forse stijging te danken aan een andere werkwijze: bellers die geen contact krijgen bij een afdeling worden doorgeschakeld naar en beantwoord door het informatiecentrum. Het aantal mailvragen steeg van 2.456 in 2016 naar 2.621.
- Gerichte en brede inzet in de negen GGD-gemeenten, bijvoorbeeld;
 - Leidschendam-Voorburg: meewerking aan opzet en uitwerking van JOGG en de preventiestructuur rondom overgewicht bij de jeugd.
 - Westland: adviseren over en initiëren van voorlichtingsactiviteiten over alcohol en drugs, voeding & beweging. Advisering op sociaal emotionele ontwikkeling en bijvoorbeeld het LHTB beleid en de Omgevingsvisie Westland.
 - Midden-Delfland: deelname aan de lokale werkgroep Alcohol en drugs, bijdragen aan de ontwikkeling van een dementievriendelijke gemeente.
 - Zoetermeer: brede advisering op diverse thema's zoals de borging van bewegen en valpreventie in de levensloopgedachte en over vraagstukken als alcoholhandhaving en preventie alcoholgebruik, gokverslaving, statushouders, kwetsbaarheid 65-tot 80-jarigen, interventies voor het onderwijs en de preconceptiezorg.
 - Pijnacker-Nootdorp: De afdeling adviseerde, ondersteunde en/of werkte samen met de expertgroep alcohol- en drugspreventie en betrokken uitvoeringspartners met Team4Talent in relatie tot Gezonde School en een gezonde leefstijl. Ook sloot de afdeling aan bij het dementienetwerk DWO gericht op vitaliteit van ouderen.

- Delft: adviseren van de JOGG-regisseur (Jongeren Op Gezond Gewicht) en het bevorderen en borgen van een gezonde leefstijl in de wijk met betrokken partners. Ook betrof het (lokale) inzet van Welbevinden en depressiepreventie in de Regiegroep Gezond & Wel, wijkgericht werken en de evaluatie van de GIDS aanpak in Delft.
- Rijswijk: samen met diverse partners ingezet op een gezonde leefstijl bij Happy Fit 0-100 jaar, advisering en/of deelname aan de werkgroep sociale media, innovaties in het sociaal domein, en versterken preventiestructuur via gemeentelijk huisartsenoverleg.
- Den Haag: Gezondheidsbevordering is ketenregisseur van het programma Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en heeft de uitvoeringsregie op het programma Haagse Aanpak Gezond Gewicht (HAGG). Er was extra inzet op preventieactiviteiten rondom gezonde seksualiteit, seks en relaties en op mondgezondheid van zowel jeugd als ouderen.
- Wassenaar: advisering op thema's van het sociaal domein: eenzaamheid, statushouders, armoede, toegankelijkheid, adviseringsrol in het signaleringsoverleg Wassenaar van het Centrum Jeugd en Gezin.

Regionale takenpakket	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Gezondheidsbevordering	- Inzet van 26,77 fte, waarvan voor de regio 6,20 fte en voor Den Haag 20,57 fte		- Inzet van 26,43 fte, waarvan voor de regio 6,88 fte en voor Den Haag 19,55 fte

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017				
(x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
Gezondheidsbevordering				
Operationele lasten	772	812	40	697
Operationele baten	769	812	-43	803
Operationeel resultaat	-3	-	-3	106
Gezondheid & Sport Ztm.				
Operationele lasten	4	-	-4	5
Operationele baten	4	-	4	5
Operationeel resultaat	-	-	-	-
Jeugdimpuls RIVM				
Operationele lasten	24	-	-24	31
Operationele baten	24	-	24	31
Operationeel resultaat	-	-	-	-
Totaal Resultaat	-3	-	-3	106

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

Operationele lasten:

Door diverse posten ontstaat een klein incidenteel voordelig saldo.

Operationele baten:

Het resultaat op de **baten** (niet het operationeel resultaat) moet worden gekoppeld aan het resultaat op de baten binnen programma Epidemiologie. Per saldo vallen de resultaten tegen elkaar weg.

2.5.5 PROGRAMMA OPENBARE (GEESTELIJKE) GEZONDHEIDSZORG

Doelstelling:

- Vangnet OGGZ: Kwetsbare burgers die (potentieel) behoren tot de OGGZ-doelgroep toe leiden naar ondersteuning en zorg.
- Daklozenloket: Dakloze burgers uit Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer toe leiden naar maatschappelijke opvang en ondersteuning.
- Meldpunt Bezorgd: Aan organisaties, instellingen en burgers de mogelijkheid bieden voor het doen van meldingen over burgers met (mogelijke) OGGZ-problematiek.
- Sociaal medische advisering: Het adviseren van gemeentelijke diensten m.b.t. de medische mogelijkheden en beperkingen van burger voor toewijzing van beschikbare voorzieningen en/of zorg, of bepaling arbeidsgeschiktheid.
- Forensische geneeskunde: Het uitvoeren van de lijkschouw en afhandelen van euthanasie.

Wat is bereikt:

- Vangnet en Meldpunt Bezorgd:
Binnen de activiteiten van de afdeling Centraal Coördinatiepunt zijn diverse activiteiten uitgevoerd. Enkele van deze activiteiten zijn:
 - Het realiseren van een sluitende aanpak voor dakloze burgers.
 - Het verzorgen van regionale activiteiten in het kader van Meldpunt Bezorgd voor de verschillende gemeenten en het dak- en thuislozenloket t.b.v. het gebied waar Den Haag centrumgemeente is.
 - Voor de regiogemeenten van centrumgemeente Den Haag (Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, Zoetermeer) zorgt het CCP voor toetsing en plaatsing van dakloze gezinnen in de opvang alsmede voor monitoren van de verblijfsduur.
 - In 2017 hebben zich 4.573 bezoekers met een zorgvraag gemeld bij het daklozenloket van het CCP voor de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer. In 2016 meldden zich 4.686 mensen. Het CCP is in 2017 gestart met een pilot voor economisch daklozen: Mensen waarbij geen sprake is van multiproblematiek, psychische aandoeningen of verslaving, maar mensen die op straat zijn beland door financiële problemen, uithuiszetting, het verliezen van een baan of het eindigen van een relatie.

Eind 2017 heeft de gemeente Den Haag het voornemen uitgesproken het CCP uit de GGD te halen en onder te brengen bij de WMO van de dienst OCW. Dit voornemen heeft reeds geleid tot een besluit en zal in 2018 daadwerkelijk worden uitgevoerd. Door ontwikkelingen in het sociaal domein heroverwegen sommige gemeenten de inzet van het Meldpunt Bezorgd van de GGD, onder andere vanwege de vorming van sociale wijk- of kernteams.

- Sociaal medische advisering: In 2017 is door de afdeling Sociaal medische advisering in regio Haaglanden een totaal van 4.381 adviezen gegeven.
- Forensische geneeskunde: In 2017 is door de afdeling Forensische Geneeskunde in regio Haaglanden totaal 1.120 keer een lijkschouw uitgevoerd.

Taak	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie 2017
<p>OGGZ:</p> <p>- vangnetmeldingen</p> <p>- signalerings-overleggen</p>	<p>Totaal 800 meldingen.</p> <p>- 189 in Delft</p> <p>- 156 in L'dam-Voorburg</p> <p>- 7 in Midden-Delfland</p> <p>- 23 in Pijnacker-Nootdorp</p> <p>- 102 in Rijswijk</p> <p>- 36 in Wassenaar</p> <p>- 71 in Westland</p> <p>- 216 in Zoetermeer</p> <p>Totaal 32 signaleringsoverleggen.</p> <p>Verdeling:</p> <p>- 4 in Delft</p> <p>- 4 in Leidschendam-Voorburg</p> <p>- 4 in Midden-Delfland</p> <p>- 4 in Pijnacker-Nootdorp</p> <p>- 4 in Rijswijk</p> <p>- 4 in Wassenaar</p> <p>- 4 in Westland</p> <p>- 4 in Zoetermeer</p>	 	<p>Totaal: 381</p> <p>- 0 in Delft</p> <p><i>De meldingen in Delft zijn niet gefactureerd. Een medewerker van het meldpunt GGD heeft middels een samenwerkingsovereenkomst voor Delft gewerkt.</i></p> <p>- 119 in Leidschendam Voorburg</p> <p>- 0 in Midden-Delfland</p> <p>- 5 Pijnacker-Nootdorp</p> <p>- 107 Rijswijk</p> <p>- 17 Wassenaar</p> <p>- 1 Westland</p> <p>- 132 Zoetermeer</p> <p>Totaal: 8</p> <p>- 0 in Delft</p> <p>- 0 in L'dam voorburg</p> <p>- 0 in M-Delfland</p> <p>- 0 in Pijnacker N'dorp</p> <p>- 4 in Rijswijk</p> <p>- 4 in Wassenaar</p> <p>- 0 in Westland</p> <p>- 0 in Zoetermeer</p>
<p>OGGZ: meldpuntmeldingen</p>	<p>Totaal 800 OGGZ-meldingen.</p> <p>Verdeling:</p> <p>- 0 in Delft</p> <p>- 200 in Leidschendam-Voorburg</p> <p>- 0 in Midden-Delfland</p> <p>- 0 in Pijnacker-Nootdorp</p> <p>- 200 in Rijswijk</p> <p>- 50 in Wassenaar</p> <p>- 0 in Westland</p> <p>- 350 in Zoetermeer</p>		<p>Totaal: 230</p> <p>- 0 in Delft</p> <p>- 68 in L'dam V'burg</p> <p>- 0 in M-Delfland</p> <p>- 5 in P'acker N'dorp</p> <p>- 63 in Rijswijk</p> <p>- 5 in Wassenaar</p> <p>- 3 in Westland</p> <p>-86 in Zoetermeer</p>
<p>Forensische geneeskunde</p>	<p>- 1.015 lijksschouwingen (inclusief euthanasie) voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 350 en Den Haag 665</p> <p>- 25 verklaringen voor uitstel begraven/cremeren (excl. Den Haag)</p> <p>- 10 meldingen overleden minderjarigen (excl. Den Haag)</p> <p>- 50 adviezen (excl. Den Haag)</p>		<p>- 1.120 lijksschouwingen (inclusief euthanasie) voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 488 en Den Haag 632</p> <p>- 36 verklaringen voor uitstel begraven/cremeren (excl. Den Haag)</p> <p>- 8 meldingen overleden minderjarigen (excl. Den Haag)</p> <p>- 94 adviezen (excl. Den Haag)</p> <p>Toelichting</p> <p>Het aantal schouwen ligt iets hoger dan begroot</p>

Lokale takenpakket	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Sociaal Medische Advisering	<p>Onderzoeken en adviezen t.b.v. sociaal medische verklaringen.</p> <p>Totaal begroot: 5.555 (regio 2.025 en Den Haag 3.530)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2.075 adviezen arbeidsgeschiktheid (regio 725 en Den Haag 1.350) - 200 adviezen bijzondere bijstand (regio 150 en Den Haag 50) - 1.945 adviezen gehandicapten-parkeerkaart (regio 825 en Den Haag 1.120) - 280 adviezen leerlingenvervoer (regio 10 en Den Haag 270) - 685 adviezen huisvestingsurgentie (regio 165 en Den Haag 520) - 295 adviezen indicatie kinderopvang/sociaal medische advisering (regio 75 en Den Haag 220) - 75 adviezen inburgering (regio) 		<p>Onderzoeken en adviezen t.b.v. sociaal medische verklaringen.</p> <p>Totaal realisatie: 4.381 (regio 864 en Den Haag 3.517)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.697 adviezen arbeidsgeschiktheid (regio 331 en Den Haag 1.152 en externen 214) - 39 adviezen bijzondere bijstand (regio 29 en Den Haag 10) - 1.347 adviezen gehandicapten-parkeerkaart (regio 437 en Den Haag 910) - 254 adviezen leerlingenvervoer (regio 2 en Den Haag 252) - 867 adviezen huisvestingsurgentie (regio 49 en Den Haag 818) - 366 adviezen indicatie kinderopvang/sociaal medische advisering (regio 16 en Den Haag 350) - 25 adviezen inburgering (regio 0 en Den Haag 25) <p>Toelichting Resultaat Het aantal adviezen regiogemeenten ligt lager dan het begrote aantal, omdat er minder wordt aangevraagd dan begroot. Dit geldt ook voor alle adviezen voor gemeente Den Haag behalve huisvestingsurgentie en kinderopvang.</p>

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
Forensische geneeskunde				
Operationele lasten	192	147	-45	141
Operationele baten	195	147	48	158
Correctie baten 2015	-	-	-	20
Operationeel resultaat	3	-	3	37
OGGZ - Vangnetmeldingen				
Operationele lasten	394	428	34	378
Operationele baten	259	428	-169	182
Operationeel resultaat	-135	-	-135	-196
Sociaal medische advisering				
Operationele lasten	229	440	211	444
Operationele baten	209	440	-231	263
Correctie baten 2015	-	-	-	-11
Operationeel resultaat	-20	-	-20	-193
OGGZ - meldpuntmeldingen				
Operationele lasten	105	131	26	100
Operationele baten	66	131	-65	65
Operationeel resultaat	-39	-	-39	-35
Totaal Resultaat	-191	-	-191	-387

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

- Forensische Geneeskunde:
 - Operationele lasten en baten: Wegens een hoger aantal lijkschouwen vallen de personele lasten hoger uit dan begroot. Deze hogere lasten worden gedekt door navenant hogere baten.

- OGGZ - Vangnetmeldingen:
 - Operationele lasten:
Het aantal vangnetmeldingen dat is binnengekomen is lager dan begroot. De complexiteit van de meldingen neemt echter toe, waardoor meer tijd nodig is. Daardoor dalen de personele lasten niet evenredig met de afgenomen productie en dus baten. De aard van de dienstverlening lijkt te veranderen, waardoor heroverweging van het huidige (niet meer kostendekkende) tarief aan de orde is.
 - Operationele baten:
In 2017 zijn 376 vangnetmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot, waardoor sprake is van minder baten. Deze lagere afname is conform voorgaande jaren (2014: 349 meldingen, 2015: 309 meldingen, 2016: 344 meldingen).

- Sociaal medische advisering:
 - Operationele lasten:

Het aantal aanvragen voor Sociaal Medische Adviezen is voor de Regio in 2017, zoals reeds voorzien, lager dan begroot. Vanwege de lagere productie is de beschikbare productiecapaciteit ingezet om aan de Haagse vraag te kunnen voldoen. Deze beweging wordt zichtbaar door de analyse van de verdeelsleutels. Op basis van de analyse is een correctie op de lasten toegepast voor SMA (zie ook paragraaf 4.2.6).
 - Operationele baten:

In 2017 zijn 864 aanvragen voor Sociaal Medische Adviezen gerealiseerd, terwijl er 2.025 zijn begroot. Derhalve is sprake van structureel minder baten. Deze lagere afname vanuit de regiogemeenten is conform voorgaande jaren (2014: 1.343 aanvragen, 2015: 1.593 aanvragen, 2016: 1.193 aanvragen).
- Meldpunt Bezorgd:
 - Operationele lasten: Hoewel het aantal meldpuntmeldingen dat is binnengekomen lager is dan begroot, zijn de personele lasten niet evenredig gedaald. Bovenstaande leidt er toe dat de personele lasten niet evenredig dalen met de afgenomen productie.
 - Operationele baten: In 2017 zijn 230 meldpuntmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot. Nadere analyse leert dat deze daling een trend in de regio is geweest (2014: 484 meldingen, 2015: 257 meldingen, 2016: 231 meldingen), waardoor sprake is van minder baten.

2.4.6 PROGRAMMA INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING

- Algemene Infectieziektebestrijding: Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van infectieziekten en waar nodig bestrijden van infectieziekten.
- Seksuele gezondheidszorg: Vroegtijdig opsporing en behandeling van soa's, tevens middels preventie activiteiten soa's en hiv ongewenste/onbedoelde zwangerschap en seksueel geweld bestrijden bij personen uit bepaalde doelgroepen en adviseren rond seksualiteit.
- Reizigersadvisering en -vaccinatiecentrum: Het beschermen van individuele reizigers tegen infectieziekten en andere gezondheidsrisico's en het voorkomen van de introductie van importziekten.
- Tuberculosebestrijding: Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van tuberculose door vroegtijdige opsporing en behandeling van tuberculose en tuberculose-infecties, surveillance van de verspreiding van tuberculose en beleid op dit terrein ontwikkelen en waar nodig de bestrijding van tuberculose coördineren.

Wat is bereikt:

- Algemene Infectieziektebestrijding: In 2017 kreeg GGD Haaglanden in totaal 695 meldingsplichtige meldingen en 252 meldingen van instellingen op grond van artikel 26 van de WPG. Deze instellingen behoren tot instellingen waar 'kwetsbare' groepen zoals kinderen, ouderen of zieken verblijven.

In 2016 heeft GGD Haaglanden met een groot aantal instellingen in de regio Holland-West een convenant ondertekend voor de landelijk aanpak van antibiotica-resistentie (*Bijzonder resistente micro-organismen – BRMO*). De werkwijze en aanpak voor antibiotica-resistentie zijn in 2017 verder ontwikkeld. Er is een stuurgroep met diverse disciplines van de deelnemende instellingen ingericht. In 2018 wordt over de resultaten van de aanpak gerapporteerd.

De afdeling organiseerde voorlichtingsprojecten bij kinderdagverblijven over infectieziekten. In 2017 is nog actiever ingezet om patiënten met een hepatitis C-melding in het juiste zorgkanaal te krijgen. Zorginstellingen kregen de jaarlijkse brief over de meldplicht bij uitbraken van maag-darm-aandoeningen, luchtweginfecties en scabiës en over maatregelen bij uitbraken. De afdeling organiseerde diverse (na)scholingstrajecten voor huisartsen over diverse vormen van hepatitis en infectieziekten in brede zin en gaf voorlichting aan medewerkers van Vluchtelingenwerk over infectieziekten en TBC.

- Seksuele gezondheidszorg: Bij het Centrum Seksuele Gezondheid (CSG) GGD Haaglanden kunnen inwoners van de regio Haaglanden, in het bijzonder kwetsbare groepen, anoniem terecht voor kennis en vaardigheden die bijdragen aan een seksueel gezond leven. Seksuele gezondheid is niet alleen het voorkomen van een soa of ongewenste zwangerschap. Het betekent ook dat seks plezierig en aangenaam is en zonder enige vorm van dwang, discriminatie of geweld ervaren wordt.

Naast preventie- en curatieve taken adviseert het CSG gemeenten en instellingen over seksuele gezondheid en draagt met individuele cliëntenzorg bij aan gelijke kansen op (seksuele) gezondheid van alle burgers. In 2017 bedroeg het totaal aantal consulten van het CSG GGD Haaglanden 11.762.

CSG bood ook begeleiding aan slachtoffers van seksueel geweld met risico's op soa, verzorgde vaccinatie tegen Hepatitis B en toeleiding naar gespecialiseerde medewerkers binnen de GGZ. In 2017 heeft het CSG diensten verleend aan 27 slachtoffers, die via het Centrum voor Seksueel Geweld werden aangemeld. Het aantal consulten bij de GGD in 2017 waarin seks tegen de zin wordt aangegeven was aanzienlijk hoger, namelijk 338.

In 2017 is het CSG GGD Haaglanden als tweede na Amsterdam gestart met het 'PrEP-spreekuur'. Dit is bedoeld voor mensen die zich preventief naast een condoom ook met het PrEP-medicijn willen beschermen tegen het oplopen van een hiv-infectie. Het CSG biedt voorlichting, indicatiestelling, begeleiding en counseling.

Binnen het CSG GGD Haaglanden, de Jongeren Informatie Punten (JIP) in Den Haag en Zoetermeer en SPOT 46 (Centrum voor seksuele dienstverlening) zijn in 2017 10.169 SOA consulten (in 2016 6.262) en 1.383 gecombineerde SOA-/Sense consulten uitgevoerd (in 2016 4.430). Tevens werden 210 SENSE consulten aangeboden (in 2016 410). Oorzaak voor dit opvallende verschil in de aantallen 2016-2017 is een andere wijze van registratie in 2017. Met ingang van 2017 zijn consulten bij jongeren onder de 25 jaar niet langer automatisch als gecombineerd Soa-/sense consult aangemerkt. Een andere oorzaak is het faillissement van de samenwerkingspartner CASA die sense consulten voor het CSG uitvoerde. Hierdoor is het aantal sense consulten beduidend minder dan in 2016.

- Reizigersadvies en -vaccinatiecentrum: De afdeling kende in 2017 een daling van het aantal consulten met 1.346 en een afname van het aantal vaccins met 4,09%. Belangrijke reden voor deze afname is het wereldwijd tekort aan de hepatitis A-vaccin. GGD Haaglanden is aangesloten bij het landelijke platform GGD Reisvaccinaties.nl. Dit platform lanceerde in februari 2017 de reizigersapp 'GGD reist mee'. Hiermee kan GGDReisvaccinaties berichten sturen als er in een land ergens voor wordt gewaarschuwd.
- Tuberculosebestrijding: Na de reorganisatie die samenhangt met de REC-vorming (Regionaal Expertise Centrum TBC Zuid-Holland) en de krimp van de afdeling in 2016 lag in 2017 de focus van de afdeling TBC op het op orde brengen van de kwaliteit en kwantiteit. Onder het motto 'De basis op orde' zijn nu alle medisch-technisch medewerkers, sociaal verpleegkundigen en artsen dusdanig allround en vakbekwaam dat zij kunnen inspringen bij TBC-bestrijding in de gehele provincie. In 2017 is onderzoek gestart naar de relatie tussen hiv en tbc, onder leiding van het RIVM. De rapportage verschijnt in 2018. In 2018 investeert de afdeling TBC in het verder ontwikkelen en uniform maken van de werkwijze binnen het REC TBC Zuid-Holland.

Regionale takenpakket	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Algemene infectieziektebestrijding	- 825 meldingsplichtige meldingen voor de hele regio Haaglanden		695 meldingsplichtige meldingen voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 306 en Den Haag 389 Toelichting resultaat Naast de workload rondom de 695 meldingsplichtige meldingen is er ook bijzonder veel aandacht besteed aan de niet-meldingsplichtige casussen (340), situations (475, waaronder 252 artikel 26 meldingen) en enquiry's (1002) in 2017. In totaal 2512.
Reizigersadvies en vaccinatie	- 18.000 consulten voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 9.000 en Den Haag 9.000		19236 consulten voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 5508 en Den Haag 13.728 Toelichting resultaat Het totaal aantal consulten is t.o.v. 2016 -6,62% afgenomen. De oorzaak hiervan is gelegen in het tekort aan Hep A vaccins waardoor dit minder is voorgeschreven en we ook geen herhaaloproepen voor Hep A konden uitvoeren. Hiernaast is in nov 2017 Orion vervangen door Vaccinatie register waardoor wij minder spreekuren konden voeren.
Tuberculosebestrijding	- 90 TBC patiënten onderzoeken voor de hele regio Haaglanden - 7.500 longfoto's in de hele regio Haaglanden		- 81 TBC patiënten in de regio Haaglanden - 6223 longfoto's in de hele regio Haaglanden

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
Algemene infectieziektebestrijding				
Operationele lasten	845	984	139	799
Operationele baten	948	984	-36	899
Operationeel resultaat	103	-	103	100
Reizigersadvies en vaccinatie				
Operationele lasten	644	716	72	694
Operationele baten	597	716	-119	625
Operationeel resultaat	-47	-	-47	-69
Tuberculosebestrijding				
Operationele lasten	693	720	27	714
Operationele baten	760	720	40	838
Operationeel resultaat	67	-	67	124
Totaal Resultaat	123	-	123	155

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

- Algemene Infectieziektebestrijding (AIB):
 - Operationele lasten:
Vacatureruimte, inzet ten behoeve van reizigersvaccinaties en inzet ten behoeve van forensische geneeskunde zorgt voor een een incidenteel voordeel.
 - Operationele baten:
Geen bijzonderheden
- Reizigersadvisering en –vaccinatiecentrum (RAVC):
 - Operationele lasten en baten:
Door een incidentele investering ten behoeve van de applicatie Vaccinatieregister ontstaat een incidenteel nadelig resultaat.
- Tuberculosebestrijding:
 - Operationele lasten:
Als gevolg van het doorvoeren van een reorganisatie in verband met de REC-vorming TBC, zijn gedurende 2017 frictiekosten gemaakt. Deze hebben incidenteel geleid tot hoger dan begrote personele uitgaven in 2017. De, wegens de REC-vorming, vrijgevallen middelen zorgen voor dekking van bovenstaande lasten.
 - Operationele baten:
Incidenteel voordelig resultaat in verband met niet begrote verzekerde zorg baten.

2.4.7 PROGRAMMA MEDISCH MILIEUKUNDIGE ZORG EN TECHNISCHE HYGIËNEZORG (THZ)

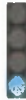

Doelstelling:

- Medische milieukundige zorg: Het beschermen en bevorderen van de volksgezondheid in relatie tot milieufactoren, binnen en buitenhuis zoals o.a. luchtkwaliteit, geluid, binnenmilieu, water, groen en bodem.
- Technische hygiënezorg: Het beschermen van de gezondheid van de burger door een veilige en hygiënische omgeving te bevorderen van instellingen en voorzieningen.

Wat is bereikt:

- Medische milieukundige zorg: GGD Haaglanden registreerde in 2017 414 MMK-meldingen van burgers over het binnen- en buitenmilieu. Deze gingen met name over vocht en schimmel, koolmonoxide, ongedierte, asbest, stank- en geluidsoverlast.
De GGD heeft samen met de Haagse woningcorporaties acht voorlichtingsfilmpjes gemaakt over vocht, schimmel en koolmonoxide. Deze zijn in oktober 2017 gelanceerd.
In de regio Haaglanden bereiden de gemeenten zich voor op de nieuwe Omgevingswet (2021). In samenwerking met de regionale partners is in september 2017 een symposium georganiseerd over 'Gezonde leefomgeving in de regio Haaglanden'.
In 2017 is met extra tijdelijk personeel gewerkt aan een aantal extern gefinancierde projecten. Onderwerpen hiervan waren "Gezondere lucht"; zowel in Den Haag als voor Leidschendam-Voorburg, "Groene en beweegvriendelijke wijk" in Den Haag, "Gezond Wonen" in Den Haag en het regionale project Green Deal Scholen (Geïnitieerd door GGD GHOR Nederland). Daarnaast zijn subsidieaanvragen ingediend voor nieuwe innovatieve projecten.
- Technische hygiënezorg: In 2017:
 - Zijn meer adviezen over legionella gegeven (41) dan gepland (30);
 - zijn in totaal 75 inspecties uitgevoerd voor het verlenen van een vergunning in het kader van het warenwetbesluit Tatoeëren en Piercen, dit is een toename ten opzichte van 2016;
 - zijn 69 seksinrichtingen in Den Haag en één in Rijswijk door de medewerkers één of meerdere malen bezocht en is advies uitgebracht;
 - 97 veiligheidsplannen van evenementen beoordeeld en geadviseerd. Daarnaast zijn 53 evenementen één of meermalen bezocht en zijn rapportages opgesteld en geëvalueerd.

Afdeling	Beeoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Medische milieukunde (MMK) - voorlichting en behandeling vragen/klachten burgers	- 400 meldingen van medisch milieukundige problemen voor de hele regio Haaglanden		414 meldingen van medisch milieukundige problemen voor de hele regio Haaglanden, waarvan regio 130 en Den Haag 284

Afdeling	Beoogde resultaten 2017	Status	Toelichting en realisatie
Technische hygiënezorg	<ul style="list-style-type: none"> - 55 inspecties tattoo- en piercingshops - 81 inspecties seksinrichtingen (regio 3 en Den Haag 78) - 40 adviezen bij evenementen voor de hele regio Haaglanden - 30 adviezen over legionella voor de hele regio Haaglanden 	 	<ul style="list-style-type: none"> - 75 inspecties tattoo- en piercingshops (regio 37, Den Haag 38) <i>De laatste jaren zien we een groei in het aantal T&P - shops. Dit jaar is de groei nog groter geweest dan verwacht. Er is uitbreiding op formatie aangevraagd om het aantal aanvragen te kunnen verwerken</i> - 70 inspecties seksinrichtingen (regio 1 en Den Haag 69) <i>Het aantal sexinrichtingen is afgenomen. Daarnaast is de aanvraagprocedure gewijzigd en is aan de afd. LO gevraagd om de bedrijfsplannen te beoordelen.</i> - 97 adviezen bij evenementen voor de hele regio Haaglanden (regio 49 en Den Haag 48) <i>Dit jaar heeft de afd. LO 97 adviezen kunnen geven, ongeveer de helft bezocht omdat extra middelen beschikbaar waren gesteld</i> - 41 adviezen over legionella voor de hele regio Haaglanden (regio 29 en Den Haag 12) <i>Het aantal gevraagde adviezen m.b.t. Legionella is ook dit jaar weer gestegen.</i>

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg				
Operationele lasten	446	436	-10	441
Operationele baten	448	436	12	431
Operationeel resultaat	2	-	2	-10

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

Operationele lasten:
Geen bijzonderheden

2.4.8 PROGRAMMA TOEZICHT KINDEROPVANG

Doelstelling: Het zorgen voor kwalitatief goede, gezonde en veilige Kinderopvang in het werkgebied van de GGD Haaglanden. De afdeling Toezicht op de Kinderopvang voorziet hierin door het uitvoeren van geplande- en ongeplande inspecties bij alle geregistreerde kinderopvanglocaties, gastouder bureaus en gastouders. Ook nieuwe initiatieven in de kinderopvang worden geïnspecteerd en moeten voldoende worden bevonden om te worden geregistreerd als kinderopvanglocatie.

Wat is bereikt:

In totaal zijn in 2017 2.283 inspecties uitgevoerd. In 2016 waren dit er 2.151. Met het toezicht draagt de GGD eraan bij dat alle betrokken gemeenten in Haaglanden hun wettelijke taken kunnen nakomen en daarmee ook in 2017 de A-status kunnen behouden. In 2017 heeft GGD Haaglanden alle inspecties die hiertoe moeten worden verricht ook daadwerkelijk uitgevoerd. De bevindingen laten zien dat de kwaliteit goed op orde is. De afdeling heeft zich in het verslagjaar voorbereid op de inwerkingtreding van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) per 1 januari 2018. In overleg met gemeenten is de uitvoering voorbereid. In de nieuwe wet staat de ontwikkeling van het kind meer centraal, met meer oog voor veiligheid, gezondheid, stabiliteit en pedagogische maatwerk. Dit vraagt een andere wijze van inspectie die meer tijd en capaciteit zal vragen van de afdeling.

Afdeling	Beoogde Resultaten 2017	Aangepaste jaarprognose	Status	Realisatie 2017
Toezicht op de kinderopvang	Alle bekende kindercentra en nieuwe kindercentra, gastouders en gastouderbureaus voldoen aan normen op het gebied van pedagogisch klimaat en veiligheid.			
	jaarlijkse onderzoeken:	jaarlijkse onderzoeken		jaarlijkse onderzoeken
Toezicht op de kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> - 589 in DH - 108 in Delft - 70 in L'dam-Voorburg - 25 in Midden-Delfland - 45 in Pijnacker-Nootdorp - 60 in Rijswijk - 25 in Wassenaar - 88 in Westland - 122 in Zoetermeer 	<ul style="list-style-type: none"> - 556 in DH - 105 in Delft - 66 in L'dam-Voorburg - 23 in Midden-Delfland - 43 in Pijnacker-Nootdorp - 60 in Rijswijk - 20 in Wassenaar - 84 in Westland - 120 in Zoetermeer 		<ul style="list-style-type: none"> - 548 in DH - 102 in Delft - 65 in L'dam-Voorburg - 22 in Midden-Delfland - 42 in Pijnacker-Nootdorp - 56 in Rijswijk - 19 in Wassenaar - 83 in Westland - 118 in Zoetermeer
	inspecties nieuwe kdv/bsso/gob/psz (OVR)	aantal nieuwe locaties		onderzoek voor of na registratie
	<ul style="list-style-type: none"> - 45 in DH - 14 in Delft - 6 in L'dam-Voorburg - 2 in Midden-Delfland - 6 in Pijnacker-Nootdorp - 5 in Rijswijk - 2 in Wassenaar - 16 in Westland - 12 in Zoetermeer 	<ul style="list-style-type: none"> - 55 in DH - 5 in Delft - 5 in L'dam-Voorburg - 2 in Midden-Delfland - 4 in Pijnacker-Nootdorp - 3 in Rijswijk - 5 in Wassenaar - 9 in Westland - 7 in Zoetermeer 		<ul style="list-style-type: none"> - 52 in DH - 5 in Delft - 4 in L'dam-Voorburg - 1 in Midden-Delfland - 4 in Pijnacker-Nootdorp - 5 in Rijswijk - 5 in Wassenaar - 11 in Westland - 8 in Zoetermeer

Afdeling	Beoogde Resultaten 2017	Aangepaste jaarprognose	Status	Realisatie 2017
Toezicht op de kinderopvang	inspecties gastouders (jaarlijks)	jaarlijkse inspecties gastouders		jaarlijkse inspecties gastouders
	<ul style="list-style-type: none"> - 250 in DH - 6 in Delft - 15 in L'dam-Voorburg - 2 in Midden-Delfland - 21 in Pijnacker-Nootdorp - 7 in Rijswijk - 3 in Wassenaar - 31 in Westland - 42 in Zoetermeer 	<ul style="list-style-type: none"> - 220 in DH - 6 in Delft - 15 in L'dam-Voorburg - 2 in Midden-Delfland - 15 in Pijnacker-Nootdorp - 5 in Rijswijk - 3 in Wassenaar - 28 in Westland - 32 in Zoetermeer 		<ul style="list-style-type: none"> - 176 in DH - 5 in Delft - 15 in L'dam-Voorburg - 2 in Midden-Delfland - 15 in Pijnacker-Nootdorp - 6 in Rijswijk - 3 in Wassenaar - 28 in Westland - 33 in Zoetermeer
	inspecties nieuwe gastouders (OVR)	nieuwe gastouders		onderzoek voor registratie
	<ul style="list-style-type: none"> - 180 in DH - 15 in Delft - 50 in L'dam-Voorburg - 5 in Midden-Delfland - 20 in Pijnacker-Nootdorp - 10 in Rijswijk - 25 in Wassenaar - 30 in Westland - 25 in Zoetermeer 	<ul style="list-style-type: none"> - 160 in DH - 24 in Delft - 50 in L'dam-Voorburg - 16 in Midden-Delfland - 40 in Pijnacker-Nootdorp - 30 in Rijswijk - 30 in Wassenaar - 50 in Westland - 18 in Zoetermeer 		<ul style="list-style-type: none"> - 145 in DH - 23 in Delft - 47 in L'dam-Voorburg - 13 in Midden-Delfland - 33 in Pijnacker-Nootdorp - 28 in Rijswijk - 32 in Wassenaar - 52 in Westland - 19 in Zoetermeer
	nadere onderzoeken, incidentele inspecties (NO/IO) en onderzoek voor registratie nav verhuizing van een locatie of houderwijziging	nader onderzoeken/ incidentele onderzoeken, OVR-verhuizing:		nader onderzoeken/ incidentele onderzoeken, OVR-verhuizing:
	<ul style="list-style-type: none"> - 155 in DH - 27 in Delft - 30 in L'dam-Voorburg - 6 in Midden-Delfland - 22 in Pijnacker-Nootdorp - 36 in Rijswijk - 5 in Wassenaar - 34 in Westland - 36 in Zoetermeer 	<ul style="list-style-type: none"> - 180 in DH - 24 in Delft - 25 in L'dam-Voorburg - 6 in Midden-Delfland - 22 in Pijnacker-Nootdorp - 22 in Rijswijk - 9 in Wassenaar - 34 in Westland - 50 in Zoetermeer 		<ul style="list-style-type: none"> - 266 in DH - 23 in Delft - 24 in L'dam-Voorburg - 7 in Midden-Delfland - 16 in Pijnacker-Nootdorp - 19 in Rijswijk - 6 in Wassenaar - 28 in Westland - 47 in Zoetermeer
	Jeugdinternaten	jaarlijkse inspectie:		jaarlijkse inspectie:
	<ul style="list-style-type: none"> - 3 in DH 	<ul style="list-style-type: none"> - 2 in DH 		<ul style="list-style-type: none"> - 2 in DH

Wat heeft het gekost:

Begroting versus realisatie 2017	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting 2017	Realisatie 2016
(x € 1.000)				
<u>Toezicht Kinderopvang</u>				
Operationele lasten	604	637	33	610
Operationele baten	665	637	28	621
Operationeel resultaat	61	-	61	11

+ = voordelig resultaat - = nadelig resultaat

Operationele lasten:

Het voordelige resultaat op de lasten ontstaat doordat medewerkers zijn ingezet ten behoeve van WMO toezicht en daar aan zijn toegerekend.

Operationele baten:

Het voordelige resultaat op de baten ontstaat wegens het feit dat de inspecteurs toezicht kinderopvang in 2017 landelijke aangeboden trainingen in verband met de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) hebben gevolgd. Vanuit de GGD GHOR Nederland heeft incidentele dekking plaatsgevonden voor de gederfde uren.

3 PARAGRAFEN

3.1 Bedrijfsvoering

Per 1 januari 2014 zijn de voormalige GGD Zuid-Holland West en de GGD Den Haag samen opgegaan in de GGD Haaglanden waarbij de uitvoeringsorganisatie van de GGD is ondergebracht bij de gemeente Den Haag (Dienst OCW). Hiertoe heeft de gemeente Den Haag het personeel van de voormalige GGD Zuid-Holland West overgenomen. Voor de bedrijfsvoering zijn de afspraken die voor de gemeente Den Haag gelden leidend. Voor de financiële transacties wordt gebruik gemaakt van het financiële systeem van de gemeente Den Haag.

Bij de verwerking van gegevens maakt de GR gebruik van geautomatiseerde systemen zoals Oracle EBS voor de financiële administratie, personeel en inkoop. Naast het financiële systeem gebruikt de GR voor de operationele processen onder meer Orion(Globe) voor reizigersvaccinaties en sociaal medische adviezen, Formatis voor de forensische onderzoeken en GIR voor de Kinderopvang. Met uitzondering van GIR maken de door de GR gebruikte systemen onderdeel uit van het gemeentelijke Information Security Management System van de gemeente Den Haag. In dit systeem zijn de beveiligingsmaatregelen ingeregeld op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG).

Bij de toerekening van overhead wordt de systematiek van de gemeente Den Haag, dienst OCW gehanteerd, door een vast bedrag per FTE toe te rekenen aan de producten.

Voor het inkoopproces worden de regels van de gemeente Den Haag gevolgd.

Conform eerdere bestuurlijke besluitvorming zijn de verdeelsleutels toegepast. De verdeelsleutels verdelen de relevante lasten en baten, gemaakt door de uitvoeringsorganisatie van GGD Haaglanden, tussen de gemeente Den Haag en de acht overige gemeenten,

3.2 Overige BBV paragrafen

Overige Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) paragrafen, zoals weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen en financiering zijn niet van toepassing omdat het risico bij de gemeente Den Haag ligt en er in die zin geen financiële buffer (eigen vermogen) voor de GR in stand wordt gehouden, er geen sprake is van kapitaalgoederen en het financieringsinstrument door de gemeente Den Haag wordt uitgevoerd. Bovendien geldt in z'n algemeenheid bij een GR dat verliezen worden verrekend met de deelnemende gemeenten. Resultaten op de bedrijfsvoering zijn voor rekening van de gemeente Den Haag.

B. JAARREKENING 2017

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening met toelichting (hoofdstuk 4) en de Balans met toelichting (hoofdstuk 5).

4. PROGRAMMAREKENING

Tabel 3 Begroting versus realisatie 2017 (x € 1.000, afgerond op duizendtallen)

Programma (x € 1.000)	Realisatie 2017			Begroting 2017			Afwijking t.o.v. begroting 2017			Realisatie 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en Coördinatie	1.148	859	-289	866	866	-	-282	-7	-289	1.100	882	-218
Crisisbeheersing en crisismanagement	36	36	-	132	132	-	96	-96	-	42	42	-
Epidemiologie, Beleidsadvisering en Monitoring	343	394	51	339	339	-	-4	55	51	335	335	-
Gezondheidsbevordering	800	797	-3	812	812	-	12	-15	-3	734	840	106
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	920	729	-191	1.146	1.146	-	226	-417	-191	1.064	677	-387
Infectieziektebestrijding	2.182	2.305	123	2.420	2.420	-	238	-115	123	2.207	2.362	155
Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg	446	448	2	436	436	-	-10	12	2	441	431	-10
Toezicht Kinderopvang	604	665	61	637	637	-	33	28	61	610	621	11
Totaal	6.479	6.233	-246	6.788	6.788	-	309	-555	-246	6.533	6.191	-342
In werkingtreding garantieregeling	-	246	246	-	-	-	-	246	246	-	342	342
Totaal Resultaat	6.479	6.479	-	6.788	6.788	-	309	-309	-	6.533	6.533	-

4.1 Grondslagen

De kaders van de waarderingsgrondslagen zijn bepaald in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) en het financieel statuut van de GR. Hierbij zijn de (gewijzigde) verordening Financieel Beheer en Beleid 2017 (RIS 298230) en het uitvoeringsbesluit Financieel Beheer van de gemeente Den Haag van toepassing verklaard, doordat de gemeente Den Haag de uitvoeringsorganisatie is.

De rekening is, net als de begroting, opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. In de rekening zijn de baten en lasten opgenomen die toe te rekenen zijn aan het begrotingsjaar. Het moment van betaling of ontvangst van het geld is daarbij niet van belang. De waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het realisatieprincipe.

Het product reizigersvaccinatie wordt op drie locaties binnen de regio Haaglanden aangeboden. De cliënten houden geen rekening met de gemeentelijke grenzen, kiezen voor de voor hen gemakkelijkste optie en maken gebruik van een GGD met een regionaal karakter. De bijdrage van de client wordt gekoppeld aan de locatie, ongeacht de woon of verblijfplaats van een client.

Conform de door het Algemeen Bestuur vastgestelde geactualiseerde verdeelsleutels op activiteiten niveau d.d. 10-04-2017, zijn de lasten in 2017 toegerekend via verdeelsleutels aan de GR (zie Bijlage X).

Voor de balans geldt: voor de activa wordt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als waarderingsgrondslag toegepast. De passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De uitvoeringsorganisatie GGD Haaglanden is onderdeel van de gemeente Den Haag.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Topfunctionarissen in dienst van instellingen die zijn ingesteld op basis van een wet/met een wettelijke taak (bijvoorbeeld Gemeenschappelijke Regelingen) mogen niet meer verdienen dan de wettelijk vastgestelde norm. In 2017 gold een salarisplafond van € 181.000. Voor de uitkering wegens beëindiging van het dienstverband is de norm een maximum van € 75.000. In 2017 voldeed de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD Haaglanden aan de norm.

Voorts moet de GR op grond van de wet normering topfunctionarissen (WNT) de bezoldiging melden van de directeur. Hiertoe dient onderstaande tabel.

Omschrijving	Volledig	Ten behoeven van GR*
Naam	A.A.H.M van Dijk	
Beloning	121	62
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	23	12
Voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	14	7
Functie	Directeur Publieke Gezondheid	
Duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar	Voltijd, hele jaar	

*De Directeur Publieke Gezondheid wordt voor 100% betaald door de gemeente Den Haag en wordt voor 51% doorbelast aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden.

4.2 Toelichting op de programmarekening

Tabel 4 Begroting versus realisatie 2017 (x € 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	4.074	4.360	286	3.901
Goederen en diensten	891	897	6	1.132
Decentrale overhead	395	397	2	286
Centrale overhead	1.119	1.134	15	1.214
Totaal lasten	6.479	6.788	309	6.533
Baten				
Inwonerbijdrage regionaal pakket	4.247	4.247	0	4.171
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	819
Correctie baten 2015*	0	0	0	8
Opbrengst derden in regionaal pakket o.b.v. prestaties	653	840	-187	773
Opbrengst derden in decentrale overhead regionaal pakket	10	0	10	0
Gemeentelijke bijdrage in lokaal pakket o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
Opbrengst derden in decentrale overhead lokaal pakket	2	0	2	0
Opbrengst derden in lokaal pakket o.b.v. prestaties	24	0	24	35
Totaal baten	6.233	6.788	-555	6.191
Totaal Resultaat	-246	0	-246	-342
Garantieregeling	246	0	246	342
Saldo	0	0	0	0

* Op aangeven van de accountant zijn voor de jaarrekening van 2015 een tweetal correcties uitgevoerd.

4.2.1 Realisatie 2017

Uit de realisatiecijfers blijkt dat de realisatie van de lasten over 2017, evenals de voorgaande jaren, binnen de begroting blijft.

De realisatie van sommige van de prestaties over 2017 blijft achter bij de begroting. Bovenstaand, in combinatie met het efficiënt inzetten van personeel voor andere werkzaamheden zorgen ervoor dat de lasten over 2017 onder het begrote kaderbedrag blijven (€ 309.000 voordeel). Voor een specificatie van de verschillen per programma wordt verwezen naar bijlagen II t/m V.

Het jaar sluit, wegens het in werking treden van de garantieregeling en de daadwerkelijke verrekening daarvan, met een resultaat van nul. De garantieregeling diende in werking te treden omdat de baten voor diverse P*Q producten lager uitvielen dan begroot, terwijl (een deel van) de lasten wel zijn gemaakt. Het resultaat voor in werking treding van de garantieregeling, bedraagt voor het regionale pakket € 187.393 nadelig en voor het lokale pakket € 58.879 nadelig (Zie paragraaf 4.2.7 Rapportage Regionaal, Lokaal en Garantie regeling).

4.2.2 Lasten: Het totaal van de lasten is € 309.000 lager dan begroot. Dit verschil ontstaat door de volgende oorzaken:

- o Een voordeel ad € 286.000 op personeelslasten. Het voordeel ontstaat wegens de inzet van regio personeel waarbij de lasten worden toegerekend buiten de GR GGD Haaglanden. Voorbeelden van deze activiteiten zijn WMO toezicht en Sociaal Medische Advisering Den Haag.
- o Een klein voordeel op de overige posten: overige goederen en diensten en overhead (decentraal en centraal) van € 23.000.

4.2.3 Baten:

Het totaal van de baten is, vóór verrekening van de garantieregeling, € 555.000 lager dan begroot. Dit verschil ontstaat door de volgende oorzaken:

- o Er is sprake van een voorziene trend in de regio van minder afname van OGGZ-activiteiten, waardoor de baten lager zijn: vangnetmeldingen € 168.000, meldpuntmeldingen € 65.000 en Sociaal Medische Advisering € 231.000 lager.
- o Reizigersadvies en -vaccinatie: de baten van de regio blijven achter bij de begroting (€ 119.000 lager). Het product wordt op drie locaties binnen de regio Haaglanden aangeboden. Binnen die locaties is sinds de start van de nieuwe GGD (1-1-2014) een verschuiving naar meer consulten op de locatie Den Haag. De cliënten houden geen rekening met de gemeentelijke grenzen, kiezen voor de voor hen gemakkelijkste optie en maken gebruik van een GGD met een regionaal karakter. Het achterblijven van de baten zorgen niet voor een tekort omdat de lasten vrijwel navenant dalen.
- o Saldo van overige afwijkingen: € 28.000 hogere baten

4.2.4 Incidentele baten:

Overzicht van de werkelijke incidentele baten en lasten regiodeel - GR GGD Haaglanden (conform BBV artikel 28, lid c); bedragen x € 1.000

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Werkelijk	Geraamd	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
1. Jeugdimpuls RIVM	24	0	1. Jeugdimpuls RIVM	24	0
2. Garantieregeling GR GGD Haaglanden	246	0	2.	0	0
3.	0	0	3.	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	Algemene dekkingsmiddelen	0	0
Mutaties reserves	0	0	Mutaties reserves	0	0
Totaal	270	0	Totaal	24	0
Saldo	246	0	Saldo	0	0

- o Jeugdimpuls RIVM: betreft incidentele subsidiebaten en lasten
- o Garantieregeling GR GGD Haaglanden: betreft incidentele dekking nadelig saldo GR.

4.2.5 Overige afwijkingen ten opzichte van de begroting groter dan 10%

Algemeen/breed GR GGD Haaglanden: € 344.400 Nadeel (zie Bijlage II en III):

Het 'nadelig resultaat' ontstaat wegens het feit dat de algemene lasten van de GGD Haaglanden verdeeld zijn over de 8 regiogemeenten en Den Haag. Tot 2015 waren hierover nog geen heldere afspraken gemaakt en heeft Den Haag een deel van de algemene lasten voor haar rekening genomen. In 2017 is dit, even als in 2016, als gevolg van het toepassen van de verdeelsleutels gecorrigeerd. Deze lasten zijn gepresenteerd binnen dit programma.

OGGZ – Vangnetmeldingen: € 134.671 Nadeel (zie Bijlage II en III):

In 2017 zijn 376 vangnetmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot, waardoor sprake is van minder baten. Deze lagere afname is conform voorgaande jaren (2014: 349 meldingen, 2015: 309 meldingen, 2016: 344 meldingen). Omdat de lokale wijkteams de resterende complexe cases niet kunnen aanpakken, neemt dit aantal meldingen toe, waardoor meer tijd nodig is. Het tarief is, hoewel de personele kosten hoger zijn, daar niet op afgestemd. Derhalve dalen de personele lasten niet evenredig met de afgenomen productie en dus baten.

Algemene infectieziektebestrijding: € 103.248 Voordeel (zie Bijlage II en III):

Vacatureruimte, inzet ten behoeve van reizigersvaccinaties en inzet ten behoeve van forensische geneeskunde zorgt voor een incidenteel voordeel.

Tuberculosebestrijding: € 66.739 Voordeel (zie Bijlage II en III):

Als gevolg van het doorvoeren van een reorganisatie in verband met de REC-vorming TBC, zijn gedurende 2017 frictiekosten gemaakt. Deze hebben geleid tot hoger dan begrote personele uitgaven in 2017. De, wegens de REC-vorming, vrijgevallen middelen zorgen voor dekking van de bovenstaande lasten. Daarnaast is een incidenteel voordelig resultaat in verband met niet begrote verzekerde zorg baten.

OGGZ – meldpuntmeldingen: € 38.976 Nadeel (zie Bijlage IV en V):

In 2017 zijn 230 meldpuntmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot. Nadere analyse leert dat deze daling een trend in de regio is geweest (2014: 484 meldingen, 2015: 257 meldingen, 2016: 231 meldingen), waardoor sprake is van minder baten. Hoewel het aantal meldpuntmeldingen dat is binnengekomen lager is dan begroot, zijn de personele lasten niet evenredig gedaald. Bovenstaande leidt er toe dat de personele lasten niet evenredig dalen met de afgenomen productie. Derhalve ontstaat een nadelig resultaat ad € 38.976.

4.2.6 Analyse Verdeelsleutels:

Conform de passage uit het document "Verdeelsleutels op activiteiten niveau": "mocht gaandeweg het jaar blijken dat deze substantieel afwijkt (d.w.z. meer dan 10 %) dan is bijstelling van deze sleutel aan de orde, onverlet de genoemde garantieafspraken", is voor de verdeelsleutels op basis van P*Q een analyse gedaan.

De verdeelsleutels in kwestie zijn; Forensische geneeskunde, Sociaal Medische Advisering en Reizigersadviesing en vaccinatiecentrum.

Uit de cijfers blijkt dat de werkelijke productie voor de activiteit SMA 14% afwijkt van de begrote verdeelsleutel. Daarom is voor de activiteit Sociaal Medische Advisering een nacalculatie toegepast, waarbij de lasten zijn verdeeld conform de werkelijke productie (89% Den Haag en 11 % Regio).

Analyse verdeelsleutels P*Q

Product	Verdeelsleutel		Werkelijk		Verskil
	Den Haag	Regio	Den Haag	Regio	
FG	59%	41%	59%	41%	0%
SMA	75%	25%	89%	11%	14%
RAVC	70%	30%	70%	30%	0%

4.2.7 Rapportage Regionaal, Lokaal en Garantie regeling:

Tabel 5 Regionale pakket (x € 1.000) *

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	3.918	3.991	73	3.582
Goederen en diensten	867	886	19	1.061
Decentrale overhead	342	341	-1	246
Centrale overhead	990	999	9	1.063
Totaal lasten	6.117	6.217	100	5.952
Baten				
Inwonerbijdrage	4.125	4.125	0	4.051
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	827
Opbrengst derden decentrale overhead	10	0	10	
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	653	840	-187	773
Totaal baten	5.930	6.217	-287	5.838
Operationeel resultaat	-187	0	-387	-114
Garantieregeling	187	0	187	114
Saldo	0	0	-200	0

* Regionale pakket omvat alle programma's exclusief de onderdelen: Sociaal medische advisering, CCP: meldpuntmeldingen, Gezondheid & Sport Zoetermeer en Jeugdimpuls RIVM

Tabel 6 Lokale pakket (x € 1.000) **

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	156	369	213	319
Goederen en diensten	24	11	-13	71
Decentrale overhead	53	56	3	40
Centrale overhead	129	135	6	151
Totaal lasten	362	571	209	581
Baten				
Inwonerbijdrage	122	122	0	120
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
Opbrengst derden decentrale overhead	2	0	2	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	24	0	24	35
Totaal baten	303	571	-268	353
Operationeel resultaat	-59	0	-477	-228
Garantieregeling	59	0	59	228
Saldo	0	0	-418	0

** Lokale pakket bevat enkel Programma Openbare Geestelijke Gezondheidszorg; Sociaal medische advisering, CCP: meldpuntmeldingen en het Programma Gezondheidsbevordering; Gezondheid & Sport Zoetermeer en Jeugdimpuls RIVM

Resultaat regionaal pakket:

Het nadelig resultaat ad € 187.393 ontstaat wegens de achterblijvende productie van OGGZ-activiteiten.

Resultaat lokaal pakket:

Het nadelig resultaat ad € 58.879 ontstaat volledig wegens de achterblijvende productie van OGGZ-activiteiten.

Overeenkomstig het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 8 april 2015 wordt een resultaat van meer dan 1% voor zowel het regionale als lokale deel van de begroting van de gemeenschappelijke regeling verrekend met de deelnemende regiogemeenten. Zoals reeds in de Financiële halfjaarrapportage 2017, mondeling en tevens in de Advies Commissie gemeld, zal gelet op de omvang van het resultaat van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden 2017 (€-246.272 ¹) de garantieregeling in werking treden.

Garantieregeling regionaal pakket:

Het resultaat van het regionale pakket bedraagt € -187.393. De toerekening van dit nadelig resultaat dient plaats te vinden op basis van het percentage inwoners per regiogemeente.

Garantieregeling lokaal pakket:

Het resultaat van het lokale pakket bedraagt € -58.879. De toerekening van dit nadelig resultaat dient plaats te vinden op basis van ieders P*Q (productie) aandeel. De uitwerking van de garantieregeling regionaal en lokaal pakket leidt tot de verdeling zoals gepresenteerd in onderstaande tabel (voor de volledige toelichting zie Bijlage IV).

Gemeente	Garantiestelling regionaal pakket			Garantiestelling lokaal pakket			Te verrekenen		
	Toerekening nadelig resultaat regionaal pakket o.b.v. inwoners 1-1-'16 (CBS 6-2-'16)	Bijdrage in nadelig resultaat regionaal pakket x € 1.000	34	Baten lokaal pakket x € 1.000			Toerekening nadelig resultaat lokaal pakket o.b.v. ieders aandeel in kolom verschil	Bijdrage in nadelig resultaat lokaal pakket x € 1.000	Totaal bij te dragen (+) of terug te ontvangen (-) x € 1.000
				Begroot	Realisatie	Verschil			
Delft	101.075	18,36%	34	44	13	31	10,99%	7	41
L'dam-Voorburg	74.227	13,49%	25	49	20	29	10,11%	6	31
Midden-Delfland	18.870	3,43%	6	17	4	13	4,46%	3	9
Pijnacker-Nootdorp	51.880	9,43%	18	5	6	-1	0,00%	-	18
Rijswijk	49.322	8,96%	17	53	10	43	15,07%	9	26
Wassenaar	25.859	4,70%	9	34	8	26	9,08%	5	14
Westland	105.007	19,08%	36	6	26	-20	0,00%	-	36
Zoetermeer	124.151	22,56%	42	209	68	141	50,30%	29	71
Derden				32	25	7			
Totaal	550.391	100,00%	187	449	180	269	100,00%	59	246

excl. BTW

¹ Realisatie lasten: € 6.478.520 (binnen begroting)
 Realisatie baten: € 6.232.248 (binnen begroting)
 Saldo realisatie: -€ 246.272 (garantieregeling)

5. BALANS GR GGD HAAGLANDEN PER 31 DECEMBER 2017

Tabel 7 balans na resultaatverdeling GR GGD Haaglanden *)

ACTIVA	31-dec-2017	31-dec-2016	PASSIVA	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€		€	€
Vaste Activa			Vlottende Passiva		
Ijzeren voorraad	20.751	21.341	Rekening-courant met gemeente Den Haag	507.918	681.143
Vlottende Activa			Crediteuren	130.621	74.708
Debiteuren publiek-rechtelijke lichamen	154.376	241.095	Overlopende passiva	26.169	48.314
Overige debiteuren	-	44.031			
Vordering op regiogemeenten	246.272	342.149			
Overlopende activa	243.310	155.549			
	643.958	782.824			
TOTAAL ACTIVA	664.709	804.166	TOTAAL PASSIVA	664.709	804.166

*) Bij de onderhandelingen over de regionalisatie is afgesproken dat een deel (€ 50.000,- jaarlijks + indexatie) van de tijdelijke bijdrage van de gemeenten voor de periode 2014 tot en met 2017 gereserveerd zou worden. Conform afspraak is dit bedrag gereserveerd bij de gemeente Den Haag, vandaar dat dit bedrag niet in deze balans wordt gepresenteerd.

5.1 Toelichting op de balans

Activa

Voorraad € 20.751

Betreft de minimale/noodzakelijke voorraad vaccinaties die altijd aanwezig is. De voorraadstanden Den Haag, Delft en Zoetermeer per 31-12-2017 zijn vermenigvuldigd met de inkoopprijs van de vaccins en omgerekend naar een voorraadwaarde. Aangezien de aanschafwaarde van de vaccinaties is verdeeld met behulp van verdeelsleutels, is de waarde van de voorraad eveneens conform deze verdeelsleutels verdeeld over Den Haag en de GR balans.

Debiteuren² publiekrechtelijke lichamen € 154.376

Betreft de, per 31-12-2017, nog verschuldige bijdragen van regiogemeenten aan de GR voor met name het uitvoeren van P x Q activiteiten (Forenische Geneeskunde, Sociaal Medische Advisering en Meldpunt- en Vangnetmeldingen).

Vordering op regiogemeenten € 246.272

Betreft de vordering op de regiogemeenten wegens de nacalculatie garantieregeling regionaal- en lokaal pakket. Voor een uitgebreide toelichting zie bijlage IV.

Overlopende activa € 243.310

Betreft de, "nog te factureren", verschuldige bijdragen van regiogemeenten aan de GR betreffende december 2017 van diverse producten die worden afgerekend met op basis van P x Q.

² Reeds gefactureerd

Passiva

Rekening-courant met gemeente Den Haag € 507.918

Betreft de voorfinanciering van de diverse nog openstaande activa posten.

Crediteuren € 130.621

Betreft de, per 31-12-2017, nog openstaande/te voldoene crediteuren facturen.

Overlopende passiva € 26.169

Betreft de, per 31-12-2017, "voorstuurgelden" betreffende de subsidies Jeugdimpuls RIVM en Project Voeding Sport & Bewegen/Gezonde scholen.

5.2 RISICOPARAGRAAF

Conform het Financieel Statuut artikel 6 gaan we hieronder in op de risico's die de uitvoeringsorganisatie GGD Haaglanden loopt voor de uitvoering van het takenpakket en de maatregelen die worden of al zijn getroffen om deze risico's te beperken.

De gerealiseerde productie in 2014, 2015, 2016 en 2017 voor met name SMA, vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen blijft, zoals voorzien, achter bij de begrote aantallen zoals die van GGD ZHW zijn overgenomen. Het aantal aanmeldingen vanuit de regiogemeenten blijkt lager dan begroot. Dit blijkt een trend te zijn die in de regio al enkele jaren geleden was ingezet. De structureel overgenomen formatie is daarmee op de (te) hoge aantallen gebaseerd gebleken. De GGD Haaglanden heeft het afgelopen jaar gekeken naar mogelijkheden voor alternatieve inzet van deze formatie.

Uit de herijking GGD Haaglanden volgt dat de taken SMA, vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen voortaan zullen worden afgenomen buiten de Gemeenschappelijke Regeling om (lokale takenpakket). Het is echter nog onduidelijk welke gevolgen dit exact met zich mee zal brengen. Derhalve kan geen uitsluitel worden gegeven over de mogelijke risico's die hiermee gemoeid zijn.

CONTROLEVERKLARING

Bijlage I: Uitwerking van de goedgekeurde begrotingwijziging 2017 GGD Haaglanden

Onderstaande tabel toont de begroting zoals gepresenteerd in de goedgekeurde begrotingswijziging 2017 GGD Haaglanden d.d. 4 juli 2016.

De activiteiten zijn gerangschikt naar financieringswijze (verticaal). De horizontale kolommen tonen de financieringsbedragen per gemeente dan wel externe financiering.

Begroting totaal regionale en lokale taken 2017 (exclusief Den Haag)

	Totaal	Delft	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Derden
Inwoners aantallen 1-1-2016 (CBS 6-2-2016)	550.391	101.075	74.227	18.870	51.880	49.322	25.859	105.007	124.151	
	(x€ 1.000)									
Algemene infectieziektebestrijding	879	161	119	30	83	79	41	168	198	
Tuberculosebestrijding	719	132	97	25	68	64	34	137	162	
Medische milieukunde/Technische hygiënezorg	330	61	45	11	31	30	16	63	74	
Gezondheidsbevordering	812	149	110	28	77	73	38	155	183	
Epidemiologie	339	62	46	12	32	30	16	65	76	
Advies & Coördinatie (incl. crisismanagement)	756	139	102	26	71	68	36	144	171	
Decentrale overhead / Compensatie tekorten overhead	411	75	55	14	39	37	19	78	93	
Inwonerbijdrage regionaal pakket (excl. BTW)	4.247	780	573	146	400	380	199	810	958	
Tijdelijke extra bijdrage gemeenten (2014 t/m 2017)	190	35	25	7	18	17	9	36	43	
Forensische geneeskunde (excl. BTW)	147	35	24	1	5	17	12	21	32	
OGGZ: vangnetmeldingen + signaleringsoverleggen (excl. BTW)	359	83	68	5	12	46	17	33	95	
Toezicht op de kinderopvang	556	102	74	19	58	68	29	87	119	
Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket	1.062	220	166	25	75	131	58	141	246	
Opbrengst van gemeenten in regionaal pakket totaal	5.499	1.035	764	178	493	528	266	987	1.247	
Algemene infectieziektebestrijding	106									106
Reizigersadvies en vaccinatie	577									577
Tuberculosebestrijding	0									0
Medische milieukunde/Technische hygiënezorg	13								0	13
Advies & Coördinatie (incl. crisismanagement)	144									144
Opbrengst van derden in regionaal pakket	840	0	0	0	0	0	0	0	0	840
Sociaal medische advisering (excl. BTW)	354	44	25	17	5	28	28	6	168	33
OGGZ: meldpuntmeldingen	95	0	24	0	0	24	6	0	41	
Opbrengst van gemeenten in lokaal pakket totaal	449	44	49	17	5	52	34	6	209	33
TOTAAL BEGROTING 2017 excl. BTW over inwonerbijdrage	6.788	1.078	813	195	498	581	301	993	1.456	873
Sociaal medische advisering: 21% BTW x inwonerbijdrage	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Forensische geneeskunde: 21% BTW x inwonerbijdrage	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OGGZ: vangnetmeldingen: 21% BTW x inwonerbijdrage	18	3	2	1	2	2	1	3	4	
BTW over inwonerbijdrage in regionaal pakket	18	3	2	1	2	2	1	3	4	
TOTAAL BEGROTING 2017 incl. BTW over inwonerbijdrage	6.806	1.081	815	196	500	583	302	996	1.460	873

In onderstaande tabel zijn de totaal bedragen zoals gepresenteerd in de goedgekeurde begrotingswijziging 2017 GGD Haaglanden d.d. 4 juli 2016 gerangschikt per activiteit naar programma (verticaal). De horizontale kolom toont per activiteit, en met sommatie per programma, de financieringswijze van de betreffende activiteit.

De zwarte bedragen (excl. Btw) tonen de activiteiten en financieringswijze van het regionale pakket (€ 6.217.000).

De blauwe bedragen (excl. Btw) tonen de activiteiten en financieringswijze van het lokale pakket (€ 571.000).

	Totaal	Inwoner bijdrage	Tijdelijke extra bijdrage gemeenten	Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket	Opbrengst van derden in regionaal pakket	Opbrengst van gemeenten in regionaal pakket
	(x€ 1.000)					
Advies & Coördinatie (excl. crisismanagement)	866	625	97	-	-	144
Bestuur en Coördinatie	866	625	97	-	-	144
Advies & Coördinatie (crisismanagement)	132	132	-	-	-	-
Crisisbeheersing en crisismanagement	132	132	-	-	-	-
Epidemiologie	339	339	-	-	-	-
Epidemiologie, Beleidsadvisering en monitoring	339	339	-	-	-	-
Gezondheidsbevordering	812	812	-	-	-	-
Gezondheidsbevordering	812	812	-	-	-	-
Forensische geneeskunde (excl. BTW)	148	-	-	148	-	-
OGGZ: vangnetmeldingen + signaleringsoverleggen (excl. BTW)	359	-	-	359	-	-
Sociaal medische advisering (excl. BTW)	354	-	-	-	354	-
OGGZ meldpuntmeldingen	95	-	-	-	95	-
Decentrale overhead / Compensatie tekorten overhead regionaal pakket	69	69	-	-	-	-
Decentrale overhead / Compensatie tekorten overhead lokaal pakket	122	122	-	-	-	-
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	1.147	191	-	507	449	-
Algemene infectieziektebestrijding	985	879	-	-	-	106
Reizigersadvies en vaccinatie	577	-	-	-	-	577
Tuberculosebestrijding	719	719	-	-	-	-
Decentrale overhead / Compensatie tekorten overhead regionaal pakket	139	139	-	-	-	-
Infectieziektebestrijding	2.420	1.737	-	-	-	683
Medische milieukunde/Technische hygiënezorg	436	330	93	-	-	13
Medische milieukunde en Technische hygiënezorg	436	330	93	-	-	13
Toezicht op de kinderopvang	556	-	-	556	-	-
Decentrale overhead / Compensatie tekorten overhead regionaal pakket	81	81	-	-	-	-
Medische milieukunde en Technische hygiënezorg	637	81	-	556	-	-
TOTAAL BEGROTING 2017 excl. BTW over inwonerbijdrage	6.788	4.247	190	1.062	449	840

Bijlage II: Overzicht per product regionale pakket

In onderstaande tabel staan de begroting 2017 (afgekort tot B2017) en de realisatie 2017 (R2017) per product van het regionale pakket.

Tabel 8 Overzicht per product regionale pakket
(bedragen in euro's)

R2017 = Realisatie 2017
B2017 = Begroting 2017

Omschrijving kostensoorten	Bestuur en Coördinatie								
	Advies en Coördinatie			Algemeen/breed GR GGD Haaglanden			Totaal		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	489.088	569.480	453.910	0	0	18.552	489.088	569.480	472.462
Goederen en diensten	48.129	27.022	18.204	299.143	0	342.855	347.272	27.022	361.060
Decentrale overhead	92.919	92.208	66.599	45.257	0	0	138.176	92.208	66.599
Centrale overhead	173.233	177.674	175.480	0	0	24.500	173.233	177.674	199.980
Lasten	803.369	866.385	714.193	344.400	0	385.908	1.147.769	866.385	1.100.100
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	756.476	756.476	775.600	0	0	0	756.476	756.476	775.600
Bijdrage gemeenten tijdelijk ('14-'17)	97.232	97.232	96.031	0	0	0	97.232	97.232	96.031
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden in decentrale overhead	3.144	0	0	0	0	0	3.144	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	1.491	12.677	10.856	0	0	0	1.491	12.677	10.856
Baten	858.343	866.385	882.487	0	0	0	858.343	866.385	882.487
Operationeel resultaat	54.974	0	168.294	-344.400	0	-385.908	-289.426	0	-217.614

Omschrijving kostensoorten	Crisisbeheersing en Crisismanagement			Epidemiologie, Beleidsadvies en			Gezondheidsbevordering		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	0	0	0	217.790	246.152	210.432	524.654	543.555	462.115
Goederen en diensten	35.830	131.631	42.235	28.089	0	45.321	66.689	76.224	57.016
Decentrale overhead	0	0	0	50.033	46.104	33.299	42.886	46.104	33.299
Centrale overhead	0	0	0	46.447	46.778	46.200	138.051	146.408	144.600
Lasten	35.830	131.631	42.235	342.359	339.034	335.251	772.279	812.291	697.030
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	0	0	0	389.434	339.034	334.848	761.891	812.291	802.262
Bijdrage gemeenten tijdelijk ('14-'17)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	0	0	0	2.600	0	0	0	0	0
Opbrengst derden in decentrale overhead	0	0	0	1.693	0	0	1.451	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	35.830	131.631	42.235	77	0	0	5.506	0	935
Baten	35.830	131.631	42.235	393.804	339.034	334.848	768.848	812.291	803.197
Operationeel resultaat	0	0	0	51.445	0	-403	-3.431	0	106.167

Omschrijving kostensoorten	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg								
	Forensische Geneeskunde			CCP: vangnetmeldingen			Totaal		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	161.221	147.598	136.978	262.752	322.327	255.738	423.972	469.925	392.716
Goederen en diensten	30.554	0	4.034	16.278	0	13.951	46.832	0	17.985
Decentrale overhead	0	0	0	39.155	36.422	26.306	39.155	36.422	26.306
Centrale overhead	909	0	0	76.181	69.231	81.844	77.090	69.231	81.844
Lasten	192.683	147.598	141.012	394.366	427.980	377.839	587.049	575.578	518.851
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	0	0	0	69.262	69.262	68.407	69.262	69.262	68.407
Bijdrage gemeenten tijdelijk ('14-'17)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	195.254	147.598	178.059	189.096	358.718	113.845	384.350	506.316	291.903
Opbrengst derden in decentrale overhead	0	0	0	1.337	0	0	1.337	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten	195.254	147.598	178.059	259.695	427.980	182.252	454.949	575.578	360.310
Operationeel resultaat	2.571	0	37.047	-134.671	0	-195.587	-132.100	0	-158.541

Omschrijving kostensoorten	Infectieziektebestrijding											
	Algemene infectieziektebestrijding			Reizigersadvies en vaccinatie			Tuberculosebestrijding			Totaal		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	626.734	742.185	532.557	314.797	312.961	339.288	519.388	275.222	408.036	1.460.920	1.330.368	1.279.881
Goederen en diensten	46.262	51.460	83.313	178.432	251.543	209.985	78.992	348.405	216.229	303.686	651.409	509.527
Decentrale overhead	14.295	18.442	13.320	14.295	18.442	13.320	14.295	18.442	13.320	42.886	55.325	39.960
Centrale overhead	158.027	172.125	170.000	136.929	133.245	131.600	80.091	77.355	76.400	375.047	382.725	378.000
Lasten	845.318	984.211	799.190	644.453	716.191	694.193	692.767	719.424	713.985	2.182.538	2.419.827	2.207.367
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	878.571	878.571	815.556	139.249	139.249	137.530	719.424	719.424	710.542	1.737.244	1.737.244	1.663.628
Bijdrage gemeenten tijdelijk ('14-'17)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden in decentrale overhead	484	0	0	484	0	0	484	0	0	1.451	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	69.512	105.641	83.727	457.331	576.942	487.465	39.599	0	127.610	566.441	682.583	698.802
Baten	948.566	984.211	899.283	597.063	716.191	624.995	759.506	719.424	838.152	2.305.136	2.419.827	2.362.430
Operationeel resultaat	103.248	0	100.093	-47.390	0	-69.198	66.739	0	124.168	122.597	0	155.063

Omschrijving kostensoorten	Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg			Toezicht Kinderopvang		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	352.675	344.199	334.999	449.138	487.245	429.216
Goederen en diensten	28.841	0	20.948	10.095	0	7.332
Decentrale overhead	14.295	18.442	13.320	14.295	46.104	33.299
Centrale overhead	49.633	72.698	71.800	130.520	103.478	139.800
Lasten	445.444	435.338	441.067	604.048	636.826	609.647
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	329.547	329.547	325.480	81.131	81.131	80.129
Bijdrage gemeenten tijdelijk ('14-'17)	92.586	92.586	91.443	0	0	0
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	0	0	877	565.209	555.695	534.164
Opbrengst derden in decentrale overhead	484	0	0	484	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	25.310	13.205	13.401	18.264	0	6.822
Baten	447.927	435.338	431.201	665.087	636.826	621.115
Operationeel resultaat	2.483	0	-9.866	61.039	0	11.468
Garantieregeling						
Saldo						

TOTAAL REGIONALE PAKKET		
R2017	B2017	R2016
3.918.237	3.990.925	3.581.820
867.333	886.287	1.061.423
341.726	340.709	246.081
990.021	998.990	1.062.224
6.117.317	6.216.910	5.951.547
4.124.985	4.124.984	4.050.354
189.818	189.818	187.474
952.158	1.062.012	826.944
10.043	0	0
652.919	840.096	773.051
5.929.924	6.216.910	5.837.822
-187.393	0	-113.725
187.393	0	113.725
0	0	0

Bijlage III: Toelichting op overzicht per product regionale pakket (enkel in geval van resultaat)

Advies & Coördinatie:

In 2017 heeft, vanwege de tijdelijke uitval van een drietal medewerkers, extra inzet plaatsgevonden. Doordat een deel van de medewerkers van de afdeling Advies en Coördinatie op GGD brede onderwerpen zijn ingezet, bijvoorbeeld bij WMO Toezicht, en daar aan zijn toegerekend, ontstaat per saldo een voordelig resultaat van € 54.974

Algemeen/breed GR GGD Haaglanden:

GGD Haaglanden heeft jaarlijks lasten die indirect toe te schrijven zijn aan het primaire proces en belangrijk zijn voor de GGD. Dit betreft ook kosten t.g.v. bestuurlijke besluiten. Onder deze (algemene) lasten vallen o.a. de contributie aan de samenwerkings-koepel GGD GHOR NL en de bijdrage aan de Academische werkplaats. Conform de toepassing van de verdeelsleutels en de daarmee samenhangende verdeling zijn de algemene lasten op een reële wijze verdeeld. De algemene lasten zijn gepresenteerd binnen dit programma en bedragen € 344.400

Gezondheidsbevordering en Epidemiologie:

Door diverse exploitatie verschillen binnen de afdelingen gezondheidsbevordering en epidemiologie ontstaat een voordelig resultaat van € 48.014.

CCP: vangnetmeldingen:

In 2017 zijn 376 vangnetmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot, waardoor sprake is van minder baten. Deze lagere afname is conform voorgaande jaren (2014: 349 meldingen, 2015: 309 meldingen, 2016: 344 meldingen). Omdat de lokale wijkteams de resterende complexe cases niet kunnen aanpakken, neemt dit aantal meldingen toe, waardoor meer tijd nodig is. Het tarief is, hoewel de personele kosten hoger zijn, daar niet op afgestemd. Derhalve dalen de personele lasten niet evenredig met de afgenomen productie en dus baten.

Algemene infectieziektebestrijding (AIB):

Het resultaat ad € 103.248 is een saldo van een voordelig resultaat op de lasten (€138.893) en een nadelig resultaat op de baten (€ 35.645).

Het resultaat op de lasten ontstaat door vacatureruimte, inzet ten behoeve van reizigersvaccinaties en inzet ten behoeve van forensische geneeskunde.

Reizigersadvies en vaccinatie (RAVC):

Door een incidentele investering ten behoeve van de applicatie Vaccinatie register ontstaat een incidenteel nadelig resultaat van € 47.390.

Tuberculosebestrijding:

Als gevolg van het doorvoeren van een reorganisatie in verband met de REC-vorming TBC, zijn gedurende 2017 frictiekosten gemaakt. Deze hebben geleid tot hoger dan begrote personele uitgaven in 2017. De, wegens de REC-vorming, vrijgevallen middelen zorgen voor dekking van de bovenstaande lasten. Daarnaast is een incidenteel voordelig resultaat in verband met niet begrote verzekerde zorg baten. Dit samen zorgt voor een voordelig saldo van € 66.739.

Toezicht op de kinderopvang:

Het resultaat ad € 61.039 is een saldo van een voordelig resultaat op de lasten (€32.778) en een voordelig resultaat op de baten (€ 28.261).

Het resultaat op de lasten ontstaat doordat een medewerkers zijn ingezet ten behoeve van WMO toezicht en daar aan zijn toegerekend. Het resultaat op de baten ontstaat wegens het feit dat de inspecteurs toezicht kinderopvang in 2017 landelijke aangeboden trainingen in verband met de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) hebben gevolgd. Vanuit de GGD GHOR heeft incidentele dekking plaatsgevonden voor de gederfde uren.

Bijlage IV: Overzicht per product lokale pakket

In onderstaande tabel staan de begroting 2017 (afgekort tot B2017) en de realisatie 2015 (R2017) per product van het lokale pakket.

Tabel 9 Overzicht per product lokale pakket
(bedragen in euro's)

R2017 = Realisatie 2017
B2017 = Begroting 2017

Omschrijving kostensoorten	Openbaar Geestelijke Gezondheidszorg					
	Sociaal medische advisering			CCP: meldpuntmeldingen		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	62.077	283.252	220.286	69.845	85.682	67.981
Goederen en diensten	14.790	10.723	61.267	4.327	0	3.709
Decentrale overhead	42.746	46.104	33.299	10.408	9.682	6.993
Centrale overhead	109.025	99.630	129.568	20.251	35.664	21.756
Lasten	228.638	439.709	444.420	104.832	131.028	100.438
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	86.087	86.087	85.024	35.865	35.865	35.423
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	121.455	353.622	162.474	29.635	95.163	29.767
Opbrengst derden in decentrale overhead	1.451	0	0	355	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	-257	0	3.746	0	0	0
Baten	208.736	439.709	251.244	65.855	131.028	65.190
Operationeel resultaat	-19.902	0	-193.176	-38.976	0	-35.248

Omschrijving kostensoorten	Gezondheidsbevordering					
	Gezondheid & Sport Zoetermeer			Jeugdimpuls RIVM		
	R2017	B2017	R2016	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	0	0	0	23.238	0	30.892
Goederen en diensten	3.759	0	5.319	735	0	285
Decentrale overhead	0	0	0	0	0	0
Centrale overhead	0	0	0	0	0	0
Lasten	3.759	0	5.319	23.973	0	31.177
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	0	0	0	0	0	0
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	3.759	0	5.319	0	0	0
Opbrengst derden in decentrale overhead	0	0	0	0	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	0	0	0	23.973	0	31.177
Baten	3.759	0	5.319	23.973	0	31.177
Operationeel resultaat	0	0	0	0	0	0

Omschrijving kostensoorten	TOTAAL LOKALE PAKKET		
	R2017	B2017	R2016
Personeel van derden	155.161	368.934	319.159
Goederen en diensten	23.612	10.723	70.580
Decentrale overhead	53.154	55.786	40.292
Centrale overhead	129.276	135.294	151.324
Lasten	361.202	570.737	581.354
Bijdrage gemeenten o.b.v. inwoners	121.952	121.952	120.447
Opbrengst gemeenten o.b.v. tarieven	154.849	448.785	197.560
Opbrengst derden in decentrale overhead	1.806	0	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	23.716	0	34.922
Baten	302.323	570.737	352.930
Operationeel resultaat	-58.879	0	-228.424
Garantierегeling	58.879	0	228.424
Saldo	0	0	0

**Bijlage V: Toelichting op overzicht per product lokaal pakket
(enkel in geval van resultaat)**

Sociaal Medische Advisering:

In 2017 zijn 864 aanvragen voor Sociaal Medische Adviezen gerealiseerd, terwijl er 2.025 zijn begroot. Derhalve is sprake van structureel minder baten. Deze lagere afname is conform voorgaande jaren (2014: 1.343 aanvragen, 2015: 1.593 aanvragen, 2016: 1.193 aanvragen). Vanwege de lagere productie is de beschikbare productiecapaciteit ingezet om aan de Haagse vraag te kunnen voldoen. Deze beweging wordt zichtbaar door de analyse van de verdeelsleutels. Op basis van de analyse is een correctie op de lasten toegepast voor SMA (zie ook paragraaf 4.2.6).

CCP: OGGZ-meldpuntmeldingen:

In 2017 zijn 230 meldpuntmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot. Nadere analyse leert dat deze daling een trend in de regio is geweest (2014: 484 meldingen, 2015: 257 meldingen, 2016: 231 meldingen), waardoor sprake is van minder baten. Hoewel het aantal meldpuntmeldingen dat is binnengekomen lager is dan begroot zijn de, vooral cliënmanagers nog wel in dienst en voeren andere werkzaamheden uit. Bovenstaande leidt er toe dat de personele lasten niet evenredig dalen met de afgenomen productie. Derhalve ontstaat een nadelig resultaat ad € 38.976.

Bijlage VI: Lokale P x Q-taken per gemeente

Tabel 10: Lokale P x Q-taken per gemeente

Tabel 10a: Lokale taak sociaal medische advisering (in hele euro's)

Gemeente	Realisatie 2017	Begroot 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Delft	8.741	44.000	-35.259	8.243
Leidschendam-Voorburg	12.161	24.000	-11.839	10.939
Midden-Delfland	4.581	17.000	-12.419	2.158
Pijnacker-Nootdorp	6.604	5.000	1.604	9.859
Rijswijk	1.913	28.000	-26.087	10.200
Wassenaar	8.234	28.000	-19.766	6.566
Westland	26.151	6.000	20.151	30.942
Zoetermeer	53.070	168.000	-114.930	83.567
Derden	-257	32.000	-32.257	3.746
Totaal	121.198	354.000	-230.802	166.220

Tabel 10b: Lokale taak OGGZ-meldpuntmeldingen (in hele euro's)

Gemeente	Realisatie 2017	Begroot 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Delft	3.668	-	3.668	-
Leidschendam-Voorburg	7.790	24.000	-16.210	8.250
Midden-Delfland	-	-	-	-
Pijnacker-Nootdorp	118	-	118	117
Rijswijk	8.019	24.000	-15.981	3.742
Wassenaar	473	6.000	-5.527	1.637
Westland	354	-	354	-
Zoetermeer	9.212	40.000	-30.788	16.021
Totaal	29.635	95.000	-64.365	29.767

Bijlage VII: Bijdrage regiogemeenten en derden aan regionale en lokale taken GR GGD Haaglanden 2017 (x € 1.000)

Tabel 11 Bijdrage regiogemeenten en derden aan regionale en lokale taken GR GGD Haaglanden 2017 (x € 1.000)

	Totaal	Delft	L-V	M-D	P-N	Rsw	Wa	We	Ztm	Derden
Inwoners realisatie 1-1-2016 (CBS 6-2-2016)	550.391	101.075	74.227	18.870	51.880	49.322	25.859	105.007	124.151	
Inwonerbijdrage in regionaal pakket	4.247	780	573	146	400	381	200	810	958	
Begroting 2017	4.247	780	573	146	400	381	200	810	958	
Tijdelijke extra bijdrage gemeenten (2014 - 2017)	190	35	26	7	18	17	9	36	43	
Begroting 2017	190	35	26	7	18	17	9	36	43	
OGGZ: forensische geneeskunde (excl. BTW)	194	36	38	3	12	24	15	27	39	
OGGZ: vangnetmeldingen (excl. BTW)	189	18	51	0	2	52	7	1	58	
Toezicht op de kinderopvang	565	102	75	22	53	61	39	93	120	
E&G: epidemiologie	3	3								
Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket	951	159	164	25	67	137	61	121	217	
Begroting 2017	1.062	220	166	25	75	131	58	141	246	
In werkingtreding garantieregeling regionaal pakket	187	34	25	6	18	17	9	36	42	
In werkingtreding garantieregeling regionaal pakket	187	34	25	6	18	17	9	36	42	
Opbrengst gemeenten in regionaal pakket totaal	5.577	1.008	788	184	503	552	279	1.003	1.260	
Begroting 2017	5.499	1.034	764	177	493	528	266	987	1.247	
Decentrale overhead	10									10
I&H: algemene infectieziektebestrijding	70									70
I&H: reizigersadvies en vaccinatie	457									457
I&H: tuberculosebestrijding	40									40
I&H: medische milieukunde/technische hygiënezorg	25									25
Toezicht op de kinderopvang	18									18
E&G: gezondheidsbevordering en epidemiologie	6									6
Advies & Coördinatie (incl crisismanagement)	37									37
Opbrengst van derden in regionaal pakket	663	0	0	0	0	0	0	0	0	663
Begroting 2017	840									840
Decentrale overhead	2									2
OGGZ: sociaal medische advisering (excl. BTW)	121	9	12	5	7	2	8	26	53	-1
OGGZ: meldpuntmeldingen	29	3	8	0	0	8	1	0	9	
E&G: gezondheid & sport gemeente Zoetermeer	4								4	
E&G: jeugdimpuls RIVM	24									24
Lokaal pakket	180	12	20	5	7	10	9	26	66	25
Begroting 2017	449	44	49	17	5	53	34	6	209	32
In werkingtreding garantieregeling lokaal pakket	59	7	6	3	0	8	5	0	30	
In werkingtreding garantieregeling lokaal pakket	59	7	6	3	0	8	5	0	30	0
TOTAAL REKENING 2017	6.479	1.027	814	192	510	570	293	1.029	1.356	688
Begroting 2017	6.788	1.078	813	195	498	581	301	993	1.456	873

Bijlage VIII: Begroting versus realisatie 2017 (ter informatie)

Tabel 12 Begroting versus realisatie 2017 (x € 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	4.074	4.360	286	3.901
Goederen en diensten	891	897	6	1.132
Decentrale overhead	395	397	2	286
Centrale overhead	1.119	1.134	15	1.214
Totaal lasten	6.479	6.788	309	6.533
Baten				
Inwonerbijdrage regionaal pakket	4.247	4.247	0	4.171
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	819
<i>I&H: leefomgeving tattoo- en piercingshops</i>	0	0	0	1
<i>OGGZ: forensische geneeskunde (excl. BTW)</i>	195	147	48	178
<i>OGGZ: vangnetmeldingen (excl. BTW)</i>	189	359	-170	114
<i>Toezicht op de kinderopvang</i>	565	556	9	534
<i>E&G: epidemiologie</i>	3	0	3	0
Correctie baten 2015 gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket op basis van prestaties *	0	0	0	8
Opbrengst derden in regionaal pakket o.b.v. prestaties	663	840	-177	773
<i>Decentrale overhead</i>	10	0	10	0
<i>I&H: algemene infectieziektebestrijding</i>	70	106	-36	84
<i>I&H: reizigersadvies en vaccinatie</i>	457	577	-120	487
<i>I&H: tuberculosebestrijding</i>	40	0	40	128
<i>I&H: leefomgeving tattoo- en piercingshops</i>	25	13	12	13
<i>Toezicht op de kinderopvang</i>	18	0	18	7
<i>E&G: gezondheidsbevordering en epidemiologie</i>	6	0	6	1
<i>A&C (incl. crisismanagement)</i>	37	144	-107	53
Gemeentelijke bijdrage in lokaal pakket o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
<i>OGGZ: sociaal medische advisering (excl. BTW)</i>	121	354	-233	163
<i>OGGZ: meldpuntmeldingen</i>	30	95	-65	30
<i>E&G: Gezondheid en Sport Zoetermeer</i>	4	0	4	5
Opbrengst derden in lokaal pakket o.b.v. prestaties	26	0	26	35
<i>Decentrale overhead</i>	2	0	2	0
<i>OGGZ: Sociaal medische advisering (excl. BTW)</i>	0	0	0	4
<i>E&G: Jeugdimpuls RIVM</i>	24	0	24	31
Totaal baten	6.233	6.788	-555	6.191
Operationeel resultaat	-246	0	-864	-342
Garantieregeling	246	0	246	342
Saldo	0	0	-618	0

* Op aangeven van de accountant zijn voor de jaarrekening van 2015 een tweetal correcties uitgevoerd.

Bijlage IX: Garantierегeling 2014-2017 Overzicht per gemeente

In werkingtreding garantierегeling 2014 - 2017 in boekjaar 2017

Garantie regiogemeenten voor het regionaal pakket (zie financieel statuut toelichting en begroting 2014 versie 7-3-2014 blz. 10):

Treedt in werking omdat op het totaal van regionaal en lokaal pakket een nadeel ontstaat en omdat de werkelijke baten (als gevolg van lagere werkelijke prestaties) lager zijn dan begroot. De GGD heeft het nadelig resultaat weten te beperken door de lasten lager te laten uitvallen dan begroot. De garantierегeling voor het regionaal pakket wordt voor een bedrag ad € 187.393 geëffectueerd. De garantie wordt door het totaal van de regiogemeenten geëffectueerd.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	3.918	3.991	73	3.582
Goederen en diensten	867	886	19	1.061
Decentrale overhead	342	341	-1	246
Centrale overhead	990	999	9	1.063
Totaal lasten	6.117	6.217	100	5.952
Baten				
Inwonerbijdrage	4.125	4.125	0	4.051
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	827
Opbrengst derden decentrale overhead	10	0	10	
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	653	840	-187	773
Totaal baten	5.930	6.217	-287	5.838
Operationeel resultaat	-187	0	-387	-114
Garantierегeling	187	0	187	114
Saldo	0	0	-200	0

Garantie regiogemeenten voor het lokaal pakket (zie financieel statuut toelichting en begroting 2014 versie 732014 blz. 10):

Treedt in werking omdat op het totaal van regionaal en lokaal pakket een nadeel ontstaat en omdat de werkelijke baten (als gevolg van lagere werkelijke prestaties) lager zijn dan begroot. De GGD heeft het nadelig resultaat slechts ten dele weten te beperken, de lasten vallen hoger uit dan begroot. Het is daarom redelijk dat de garantierегeling voor het lokaal pakket voor het bedrag ad € 58.879 wordt geëffectueerd. De garantie wordt per individuele gemeente geëffectueerd en is gemaximeerd voor de in de begroting opgenomen baten van de individuele gemeente.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	156	369	213	319
Goederen en diensten	24	11	-13	71
Decentrale overhead	53	56	3	40
Centrale overhead	129	135	6	151
Totaal lasten	362	571	209	581
Baten				
Inwonerbijdrage	122	122	0	120
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
Opbrengst derden decentrale overhead	2	0	2	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	24	0	24	35
Totaal baten	303	571	-268	353
Operationeel resultaat	-59	0	-477	-228
Garantieregeling	59	0	59	228
Saldo	0	0	-418	0

1 procent regeling:

Op het totaal van regionaal en lokaal pakket ontstaat een nadeel ad € 246.272. Het besluit van het AB van 8 april 2015 bepaalt dat een resultaat < 1% van het regionale deel, ofwel kleiner dan € 61.686 niet wordt verrekend met de deelnemende gemeenten. Gelet op de omvang van het resultaat is wel tot verrekening van het resultaat met de deelnemende gemeenten overgegaan.

Gemeente	Garantiestelling regionaal pakket			Garantiestelling lokaal pakket			Te verrekenen		
	Toerekening nadelig resultaat regionaal pakket o.b.v. inwoners 1-1-'16 (CBS 6-2-'16)	Bijdrage in nadelig resultaat regionaal pakket x € 1.000	34	Baten lokaal pakket x € 1.000			Toerekening nadelig resultaat lokaal pakket o.b.v. ieders aandeel in kolom verschil	Bijdrage in nadelig resultaat lokaal pakket x € 1.000	Totaal bij te betalen (+) of terug te ontvangen (-) x € 1.000
				Begroot	Realisatie	Verschil			
Delft	101.075	18,36%	34	44	13	31	10,99%	7	41
L'dam-Voorburg	74.227	13,49%	25	49	20	29	10,11%	6	31
Midden-Delfland	18.870	3,43%	6	17	4	13	4,46%	3	9
Pijnacker-Nootdorp	51.880	9,43%	18	5	6	-1	0,00%	-	18
Rijswijk	49.322	8,96%	17	53	10	43	15,07%	9	26
Wassenaar	25.859	4,70%	9	34	8	26	9,08%	5	14
Westland	105.007	19,08%	36	6	26	-20	0,00%	-	36
Zoetermeer	124.151	22,56%	42	209	68	141	50,30%	29	71
Derden				32	25	7			
Totaal	550.391	100,00%	187	449	180	269	100,00%	59	246

excl. BTW

Bijlage X Begroting versus realisatie 2017, inclusief programma overhead

Als gevolg van de vernieuwing van het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) zal de begroting vanaf 2018 een paragraaf m.b.t. taken Overhead bevatten. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Het nieuwe BBV schrijft voor dat gemeenten de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke inhoudelijke taken.

Het BBV schrijft voor dat de definitie van overhead uit Vensters voor bedrijfsvoering moet worden gebruikt. Deze definitie luidt: overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces.

Het taakveld overhead hoort de volgende onderdelen te bevatten:

1. Salarissen management en ondersteuning
2. Overhead conform notitie BBV, Commissie BBV, d.d. Juli 2016³.

Per saldo heeft het opnemen van het taakveld Overhead geen effect op het totaal van de kosten. Het betreft enkel een wijze van presentatie.

Jaarrekening 2017.

Voor wat betreft het voldoen aan de eisen van de vernieuwde BBV is in 2017 sprake van een overgangsjaar voor de gemeenten die een gemeenschappelijke regeling uitvoeren. Met de Gemeentelijke Accountantsdienst is afgesproken om extra-comptabel te berekenen en daarmee inzicht te geven in de (begrote en gerealiseerde) overhead en op te nemen in deze jaarrekening.

Onderstaande tabel toont de begroting en realisatie 2017 waar rekening wordt gehouden met een onderscheid tussen primair proces en overhead.

Programma (x € 1.000)	Realisatie 2017			Begroting 2017			Afwijking t.o.v.		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en Coördinatie	939	599	-340	608	608	-	-331	-9	-340
Crisisbeheersing en crisismanagement	36	36	-	132	132	-	96	-96	-
Epidemiologie, Beleidsadviesing en Monitoring	294	358	64	304	304	-	10	54	64
Gezondheidsbevordering	731	723	-8	749	749	-	18	-26	-8
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	794	541	-253	962	962	-	168	-421	-253
Infectieziektebestrijding	1.917	2.140	223	2.260	2.260	-	343	-120	223
Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg	383	379	-4	358	358	-	-25	21	-4
Toezicht Kinderopvang	525	597	72	570	570	-	45	27	72
Overhead	860	860	-	845	845	-	-15	15	-
Totaal	6.479	6.233	-246	6.788	6.788	-	309	-555	-246
In werkingtreding garantieregeling	-	246	246	-	-	-	-	246	246
Totaal Resultaat	6.479	6.479	-	6.788	6.788	-	309	-309	-

³ <http://www.commissiebbv.nl/thema/vernieuwing-bbv/>

Bijlage XI: Verdeelsleutels op activiteitsniveau Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden 2017⁴

Verdeelsleutels:

Sleutel 1	Verhouding formatie van de afdeling (%DH; % Regio)
Sleutel 2	Inwoneraantallen (%DH; % Regio)
Sleutel 3	Productie p x q (%DH; % Regio)
Sleutel 4	Specifiek TBC business case (64% DH; 36% Regio)
Sleutel 5	SOA (100% DH)

Toelichting bij toepassing van de sleutels

Sleutel 1 Formatieverhouding

Voor sommige onderdelen van de GGD Haaglanden is de inhoud van de dienstverlening zoals die verricht wordt voor Den Haag respectievelijk de regio anders en daardoor niet vergelijkbaar. Dit betreft met name activiteiten die samenhangen met specifieke problematiek van de grote stad. Bij die taakuitvoering is gekozen voor de verhouding formatie voormalige GGD Den Haag en formatie voormalige GGD Zuid-Holland West, peildatum 1 januari 2014. Voorbeelden zijn onder meer Medische Milieukunde (MMK), Toezicht Kinderopvang (Token) en Centraal Coördinatiepunt (CCP). De startverhouding in de formatie per 1 januari 2014 bepaalt de procentuele-verhouding van de verdeelsleutel.

Sleutel 2 Inwoneraantallen

Voor activiteiten die op dezelfde wijze worden verricht voor alle 9 gemeente, is gekozen voor de verdeelsleutel inwoneraantallen, conform GR begroting jaar T, d.w.z. bron CBS T-1.

Sleutel 3 Productie

Ten aanzien van reizigersvaccinatie, forensische geneeskunde en sociaal medische advisering is gekozen voor een verdeelsleutel die gebaseerd is op de productie van desbetreffende activiteit. Dit overeenkomstig de wijze van financiering cq. afrekening. De productie van jaar T-1 wordt hierbij steeds gebruikt als sleutel. Mocht gaandeweg het jaar blijken dat deze substantieel afwijkt (d.w.z. meer dan 10%) dan is bijstelling van deze sleutel aan de orde, onverlet de genoemde garantieafspraken.

Sleutel 4 TBC

Voor TBC is een verdeelsleutel toegepast conform de business case Regionaal Expertise Centrum Zuid-Holland (REC) vorming, verhouding Den Haag – Regio 64 – 36%. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op een combinatie van inwoners en patiënten en aangetroffen problematiek per 1 januari 2014.

⁴ Basis:

- Vastgestelde verdeelsleutels door A.B. , d.d. 10 april 2017

Sleutel 5 SOA

De baten en lasten van het regionale SOA centrum worden 100% toegerekend aan Den Haag. Den Haag ontvangt namelijk historisch alle middelen van het RIVM voor de regionale SOA-bestrijding. Deze middelen zijn weliswaar opgenomen in het Haagse deel van de begroting, maar maken volledig deel uit van de taken in de GR t.b.v. alle 9 gemeenten.

Toepassing verdeelsleutels

Schematisch overzicht van de toepassing van de verdeelsleutels naar activiteiten:

Activiteit	Sleutel	2016 (was)	2017 (wordt)
		(% Den Haag / % Regio)	(% Den Haag / % Regio)
Centraal Coördinatiepunt	1	79/21	79/21
Medische Milieukunde	1	54/46	54/46
Toezicht Kinderopvang	1	60/40	60/40
Gezondheidsbevordering	1	68/32	68/32
Epidemiologie	1	74/26	74/26
Directie	2	48/52	49/51
Advies & Coördinatie	2	48/52	49/51
Algemene Infectieziektebestrijding	2	48/52	49/51
Sociaal Medische Advisering	3	66/34	75/25
Forensische Geneeskunde	3	54/46	59/41
Reizigersadviesing en vaccinatiecentrum	3	67/33	70/30
Tuberculosebestrijding	4	64/36	64/36
SOA	5	100/0	100/0

Opmerking:

- Onder de verdeelsleutel Directie vallen; de salarislasten van de directie, ondersteuning van de directie en de lasten die door de directie worden gemaakt ten behoeve van de gehele GR GGD Haaglanden.
- De Overhead, in het vervolg te benoemen als overheadtoeslag wordt niet verdeeld, via de verdeelsleutel maar, conform het financiële statuut, volgens FTE x € 20.000.

Bijlage 1: Gebruikte afkortingen

-	A&C	Advies & Coördinatie
-	AIB	Algemene Infectieziektebestrijding
-	CCP	Centraal Coördinatiepunt
-	Dir	Directie
-	E&G	Epidemiologie & Gezondheidsbevordering
-	Epi	Epidemiologie
-	FG	Forensische geneeskunde
-	GB	Gezondheidsbevordering
-	GC&T	Gezinscoaches & Toeleiding
-	I&H	Infectieziektebestrijding & Hygiëne
-	JGZ	Jeugdgezondheidszorg
-	MMK	Medische Milieukunde
-	OGGZ	Openbare (Geestelijke) Gezondheidszorg
-	RAVC	Reizigersadvisering en vaccinatiecentrum
-	SMA	Sociaal medische advisering
-	SOA	Seksueel overdraagbare aandoeningen
-	TBC	Tuberculosebestrijding
-	Tokin	Toezicht kinderopvang

GAD/2018.58

**ACCOUNTANTSRAPPORT BIJ DE JAARREKENING 2017
VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING GGD HAAGLANDEN**

INHOUDSOPGAVE

1.	Strekking van de controleverklaring	2
2.	Resultaat	2
3.	Kwaliteit financieel beheer.....	3
4.	Uitkomsten van onze controle.....	3
4.1	Bevindingen over getrouwheid en rechtmatigheid	3
4.2	Begroting.....	3
4.3	Fiscale regelgeving.....	4
5.	Rechtmatigheid.....	4
6.	Informatietechnologie/automatisering	5

1. *Strekking van de controleverklaring*

We hebben de jaarrekening 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden (GR) gecontroleerd en op 29 maart 2018 voorzien van een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. De controleverklaring is in de jaarstukken 2017 opgenomen.

De standaardteksten voor controleverklaringen zijn in 2017 veranderd en bestaan uit drie delen, te weten deel A: de verklaring bij de jaarrekening, deel B: onze mededeling bij het jaarverslag en de andere informatie en deel C: de beschrijving van verantwoordelijkheden van het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening.

Ons oordeel bij de jaarrekening (deel A) hebben wij aangevuld met een paragraaf over de in de jaarstukken gehanteerde term "programma". Wij willen hiermee attenderen op de omstandigheid dat de jaarrekening uit één programma bestaat zoals bedoeld in het BBV.

In deel B gaan we in op de zogeheten "andere informatie". Dit betreft alle informatie, financieel en niet financieel, dat naast de jaarrekening is opgenomen in de jaarstukken. Wij dienen te overwegen of er een inconsistentie van materieel belang is tussen de andere informatie en de financiële overzichten.

2. *Resultaat*

Het resultaat is € 246.000 nadelig. Dit valt uiteen in een nadeel op het regionale pakket van € 187.000 en een nadeel van € 59.000 op het lokale pakket.

Overeenkomstig het Financieel Statuut treedt de garantieregeling voor zowel het regionale als het lokale pakket, zoals afgegeven door de regiogemeenten, in werking. Bijlage IX in de jaarstukken bevat een voorstel berekend in overeenstemming met de garantieregeling.

Analyse uitkomsten

Alvorens in te gaan op het resultaat zelf geven we hieronder een schets van de ontwikkeling van de lasten over de jaren 2015 – 2017 en de baten behaald met de producten (p x q taken).

Analyse van de uitkomsten	Realisatie	Realisatie	Realisatie
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Personeel van derden	4.074	3.901	3.610
Goederen en diensten	891	1.132	642
Overhead	<u>1.514</u>	<u>1.500</u>	<u>1.840</u>
Totaal lasten	6.479	6.533	6.092
Inwonerbijdrage	4.247	4.171	4.082
Tijdelijke bijdrage	<u>190</u>	<u>187</u>	<u>185</u>
Totale bijdrage gemeenten	4.437	4.358	4.267
<i>Productie</i>			
Gemeentelijke bijdrage:			
op basis van prestaties	1.107	1.017	1.111
Bijdragen derden	<u>677</u>	<u>808</u>	<u>704</u>
Totaal productie	1.784	1.825	1.815

Wat opvalt aan bovenstaande is dat de productie over de jaren redelijk gelijk is gebleven. In 2017 is zowel een lichte daling van de productie als de gemaakte kosten te zien.

Uit onze analyse van het resultaat komt het volgende naar voren:

- Personeel van derden; een toename van lasten ten opzichte van 2016 met € 0,2 miljoen door de verdeling van werkzaamheden tussen de GR en de GGD Den Haag. Dit zal overwegend voortvloeien uit de omstandigheden; waar inzet nodig is. In een volgend jaar kan dit dus weer anders uitvallen.

- Goederen en diensten; ten opzichte van 2016 met circa € 0,2 miljoen afgenomen. Een specifieke oorzaak anders dan lagere uitgaven ten opzichte van 2016 hebben we niet gevonden.

Analyse resultaat

Ten opzichte van de begroting is sprake van een nadelig resultaat van € 246.000.

Dit nadeel is ontstaan door een lagere productie bij derden en mede doordat de begroting niet is aangepast terwijl de daarbij horende baten (realisatie) evenals voorgaande jaren wel een lagere trend laten zien. Indien we de baten 2017 afzetten tegen de baten 2016 dan zijn deze licht gestegen, met name door een hogere inwonersbijdrage en gemeentelijke bijdragen op basis van geleverde prestaties.

3. *Kwaliteit financieel beheer*

Inleiding

Het financieel beheer betreft het samenstel van maatregelen en regels om de baten en lasten goed te verwerken en daarover verantwoording af te leggen. De aandachtspunten zijn hieronder verwoord.

De verantwoording

Door afwezigheid van een eigen administratie en de operationele verwevenheid met Haagse GGD-activiteiten blijft het verantwoordingsproces en de controle op de jaarrekening een lastig proces, temeer omdat een complexe spreadsheet toepassing hierin een essentiële rol speelt. De opzet van de GR is in 2017 geëvalueerd en vanaf 2018 werkt de GR met een eigen financiële administratie.

Inzet van personeel

In navolging van 2015 en 2016 vermelden wij dat de GR haar medewerkers inhuurt bij de gemeente Den Haag die regelmatig voor zowel Den Haag als de GR werkzaam zijn. Dit zijn werkzaamheden die in administratieve zin soms moeilijk te scheiden zijn. Voor de toerekening aan de GR worden verdeelsleutels gebruikt.

4. *Uitkomsten van onze controle*

4.1 *Bevindingen over getrouwheid en rechtmatigheid*

Uit onze controle komen geen materiele bevindingen naar voren over de getrouwheid. We hebben wel een bevinding over de rechtmatigheid c.q. de naleving van de verslaggevingsregels.

4.2 *Begroting*

Volgens artikel 19 van het BBV dient de begroting bij de toelichting op de baten en lasten het gerealiseerde bedrag van het voorvorig begrotingsjaar (in casu 2015) te bevatten. Wij hebben dit niet aangetroffen in de begroting 2017. Voorts behoort de indeling van de begroting en de jaarstukken gelijk te zijn. Wij hebben het model op bladzijde 35 (tabel 4) en bladzijde 39 (tabellen 5 en 6) niet aangetroffen in de begroting. Wij hebben de begrote cijfers in de jaarrekening uiteindelijk wel kunnen herleiden tot de goedgekeurde begroting.

Volgens artikel 11 van het BBV dient in de risicoparagraaf een aantal (relevante) kengetallen te worden opgenomen. Wij hebben deze niet aangetroffen in de jaarstukken. Hierdoor voldoet de GR niet aan het

gestelde in het BBV en wordt niet voldaan aan vragen door de Provincie Zuid-Holland (brief van 16-11-2016 inzake de jaarrekening 2015 en begroting 2017).

We hebben de ontbrekende relevante financiële kengetallen over 2016 en 2017 berekend en hieronder opgenomen. Conform het BBV en de ministeriële regeling waarnaar wordt verwezen in artikel 11 over de wijze waarop de kengetallen opgenomen moeten worden in de jaarstukken moeten ook de begrote kengetallen verantwoord worden. Wij beschikten over onvoldoende cijfers uit de GR begroting 2017 om deze kengetallen te berekenen.

Financiële kengetallen	Jaarrekening	Jaarrekening
	2017	2016
Netto schuldquote	0,3%	0,3%
Solvabiliteitsratio	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-3,8%	-5,2%

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie van de lasten die op de exploitatie drukken. Voor de GR is de netto schuldquote gelijk gebleven.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de GR in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De GR heeft geen eigen vermogen, waardoor de solvabiliteitsratio 0% is.

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke structurele ruimte de GR heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een negatief percentage houdt in dat structurele lasten incidenteel gedekt worden. In het geval van de GR komt de incidentele dekking voort uit de garantieregeling. De structurele exploitatieruimte is over 2017 gedaald t.o.v. 2016. Dit is in lijn met de daling van de garantieregeling t.o.v. 2016.

4.3 Fiscale regelgeving

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen aangenomen. Uit een beoordeling VPB-plicht van het Fiscaal Team Den Haag is gebleken dat het risico van VPB gering is. Dat komt omdat bij de positieve exploitaties/producten dit veelal wordt verklaard door bijdragen door gemeenten. Hierop is dan de vrijstelling samenwerking van toepassing. Het positieve saldo blijft dan buiten de VPB-heffing.

5. *Rechtmatigheid*

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden is opgenomen dat de accountant een oordeel geeft over de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen. Ons rechtmatigheidsonderzoek is gebaseerd op het Controleprotocol (inclusief normenkader) Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden 2015 zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 10 december 2015. Hiermee is een nadere aanvulling gegeven aan het Financieel Statuut van de GR voor de controle op de rechtmatigheid. Uit onze controle komen geen verdere bijzonderheden naar voren.

6. Informatietechnologie/automatisering

Continuïteit en betrouwbaarheid van gegevensverwerking

Bij de verwerking van gegevens maakt de GR gebruik van geautomatiseerde systemen zoals Oracle EBS voor de financiële administratie, personeel en inkoop. Naast het financiële systeem gebruikt de GR voor de operationele processen onder meer Orion (Globe) voor reizigersvaccinaties en sociaal medische adviezen, Formatus voor de forensische onderzoeken en GIR voor het toezicht op de kinderopvang. Voor zover we bij de jaarrekeningcontrole gebruik hebben gemaakt van deze systemen is gebleken dat de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in het algemeen toereikend zijn gewaarborgd.

Voor alle systemen geldt dat de GR gebruiker is van deze systemen, de eigenaar is de gemeente Den Haag.

Informatieveiligheid / Privacy

De GR beschikt over veel informatie over haar klanten die er op mogen vertrouwen dat hiermee veilig en zorgvuldig wordt omgegaan. Dit vertrouwen vertaalt zich in de vraag of de GR toereikende maatregelen heeft genomen om de veiligheid van informatie te waarborgen.

Met uitzondering van GIR (Forensische onderzoeken) maken de door de GR gebruikte systemen onderdeel uit van het gemeentelijk Information Security Management System van de gemeente Den Haag. In dit systeem zijn de beveiligingsmaatregelen ingeregeld op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Naar de goede werking zou de GR informatie kunnen opvragen bij de gemeente Den Haag.

GAD Den Haag, 4 april 2018

drs. R. Flinterman RA
accountant

GAD/2018.57

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder het Financieel Statuut Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2017;
- 2 de programmarekening over 2017; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol WNT, het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 10 december 2015. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel wijzen wij op de toelichting in het jaarrapport (bladzijde 8) waarin is uiteengezet dat met de term "programma" in het jaarrapport niet de term wordt bedoeld zoals in het BBV, maar gelezen moet worden als een cluster van activiteiten.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 65.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over het in de jaarstukken opgenomen jaarverslag en de andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag en andere informatie, opgenomen in:

- het jaarverslag, zijnde de programmaverantwoording, de paragrafen en het hoofdstuk Algemeen; en
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat:

- het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening;
- het jaarverslag en andere informatie alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

We hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

We hebben geconstateerd dat verplicht gestelde financiële kengetallen niet in het jaarverslag zijn opgenomen, zoals bepaald in artikel 11 van het BBV.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur Publieke Gezondheid van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag en andere informatie in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

De directeur Publieke Gezondheid van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directeur Publieke Gezondheid van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting.

In dit kader is de directeur Publieke Gezondheid van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het Algemeen Bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de statuten verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol WNT, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenschappelijke regeling op 10 december 2015, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de GR;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Algemeen Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Algemeen Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de GR haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de GR haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

GAD Den Haag, 29 maart 2018

drs. R. Flinterman RA

B. JAARREKENING 2017

De jaarrekening bestaat uit de programmarekening met toelichting (hoofdstuk 4) en de Balans met toelichting (hoofdstuk 5).

4. PROGRAMMAREKENING**Tabel 3 Begroting versus realisatie 2017 (x € 1.000, afgerond op duizendtallen)**

Programma (x € 1.000)	Realisatie 2017			Begroting 2017			Afwijking t.o.v. begroting 2017			Realisatie 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en Coördinatie	1.148	859	-289	866	866	-	-282	-7	-289	1.100	882	-218
Crisisbeheersing en crisismanagement	36	36	-	132	132	-	96	-96	-	42	42	-
Epidemiologie, Beleidsadvisering en Monitoring	343	394	51	339	339	-	-4	55	51	335	335	-
Gezondheidsbevordering	800	797	-3	812	812	-	12	-15	-3	734	840	106
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	920	729	-191	1.146	1.146	-	226	-417	-191	1.064	677	-387
Infectieziektebestrijding	2.182	2.305	123	2.420	2.420	-	238	-115	123	2.207	2.362	155
Medische Milieukunde en Technische Hygiënezorg	446	448	2	436	436	-	-10	12	2	441	431	-10
Toezicht Kinderopvang	604	665	61	637	637	-	33	28	61	610	621	11
Totaal	6.479	6.233	-246	6.788	6.788	-	309	-555	-246	6.533	6.191	-342
In werkingtreding garantieregeling	-	246	246	-	-	-	-	246	246	-	342	342
Totaal Resultaat	6.479	6.479	-	6.788	6.788	-	309	-309	-	6.533	6.533	-

4.1 Grondslagen

De kaders van de waarderingsgrondslagen zijn bepaald in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) en het financieel statuut van de GR. Hierbij zijn de (gewijzigde) verordening Financieel Beheer en Beleid 2017 (RIS 298230) en het uitvoeringsbesluit Financieel Beheer van de gemeente Den Haag van toepassing verklaard, doordat de gemeente Den Haag de uitvoeringsorganisatie is.

De rekening is, net als de begroting, opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. In de rekening zijn de baten en lasten opgenomen die toe te rekenen zijn aan het begrotingsjaar. Het moment van betaling of ontvangst van het geld is daarbij niet van belang. De waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het realisatieprincipe.

Het product reizigersvaccinatie wordt op drie locaties binnen de regio Haaglanden aangeboden. De cliënten houden geen rekening met de gemeentelijke grenzen, kiezen voor de voor hen gemakkelijkste optie en maken gebruik van een GGD met een regionaal karakter. De bijdrage van de client wordt gekoppeld aan de locatie, ongeacht de woon of verblijfplaats van een client.

Conform de door het Algemeen Bestuur vastgestelde geactualiseerde verdeelsleutels op activiteiten niveau d.d. 10-04-2017, zijn de lasten in 2017 toegerekend via verdeelsleutels aan de GR (zie Bijlage X).

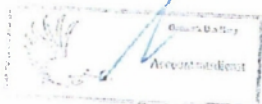
Voor de balans geldt: voor de activa wordt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als waarderingsgrondslag toegepast. De passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De uitvoeringsorganisatie GGD Haaglanden is onderdeel van de gemeente Den Haag.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Topfunctionarissen in dienst van instellingen die zijn ingesteld op basis van een wet/met een wettelijke taak (bijvoorbeeld Gemeenschappelijke Regelingen) mogen niet meer verdienen dan de wettelijk vastgestelde norm. In 2017 gold een salarisplafond van € 181.000. Voor de uitkering wegens beëindiging van het dienstverband is de norm een maximum van € 75.000. In 2017 voldeed de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD Haaglanden aan de norm.

Voorts moet de GR op grond van de wet normering topfunctionarissen (WNT) de bezoldiging melden van de directeur. Hiertoe dient onderstaande tabel.

Omschrijving	Volledig	Ten behoeven van GR*
Naam	A.A.H.M van Dijk	
Beloning	121	62
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	23	12
Voorzittingen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	14	7
Functie	Directeur Publieke Gezondheid	
Duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar	Volledig, hele jaar	

*De Directeur Publieke Gezondheid wordt voor 100% betaald door de gemeente Den Haag en wordt voor 51% doorbelast aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD Haaglanden.

4.2 Toelichting op de programmarekening

Tabel 4 Begroting versus realisatie 2017 (x € 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Afwijking t.o.v. begroting	Realisatie 2016
Lasten				
Personeel van derden	4.074	4.360	286	3.901
Goederen en diensten	891	897	6	1.132
Decentrale overhead	395	397	2	286
Centrale overhead	1.119	1.134	15	1.214
Totaal lasten	6.479	6.788	309	6.533
Baten				
Inwonerbijdrage regionaal pakket	4.247	4.247	0	4.171
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage in regionaal pakket o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	819
Correctie baten 2015*	0	0	0	8
Opbrengst derden in regionaal pakket o.b.v. prestaties	653	840	-187	773
Opbrengst derden in decentrale overhead regionaal pakket	10	0	10	0
Gemeentelijke bijdrage in lokaal pakket o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
Opbrengst derden in decentrale overhead lokaal pakket	2	0	2	0
Opbrengst derden in lokaal pakket o.b.v. prestaties	24	0	24	35
Totaal baten	6.233	6.788	-555	6.191
Totaal Resultaat	-246	0	-246	-342
Garantieregeling	246	0	246	342
Saldo	0	0	0	0

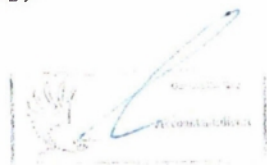
* Op aangeven van de accountant zijn voor de jaarrekening van 2015 een tweetal correcties uitgevoerd.

4.2.1 Realisatie 2017

Uit de realisatiecijfers blijkt dat de realisatie van de lasten over 2017, evenals de voorgaande jaren, binnen de begroting blijft.

De realisatie van sommige van de prestaties over 2017 blijft achter bij de begroting. Bovenstaand, in combinatie met het efficiënt inzetten van personeel voor andere werkzaamheden zorgen ervoor dat de lasten over 2017 onder het begrote kaderbedrag blijven (€ 309.000 voordeel). Voor een specificatie van de verschillen per programma wordt verwezen naar bijlagen II t/m V.

Het jaar sluit, wegens het in werking treden van de garantieregeling en de daadwerkelijke verrekening daarvan, met een resultaat van nul. De garantieregeling diende in werking te treden omdat de baten voor diverse P*Q producten lager uitvielen dan begroot, terwijl (een deel van) de lasten wel zijn gemaakt. Het resultaat voor in werking treding van de garantieregeling, bedraagt voor het regionale pakket € 187.393 nadelig en voor het lokale pakket € 58.879 nadelig (Zie paragraaf 4.2.7 Rapportage Regionaal, Lokaal en Garantie regeling).

4.2.2 Lasten: Het totaal van de lasten is € 309.000 lager dan begroot. Dit verschil ontstaat door de volgende oorzaken:

- o Een voordeel ad € 286.000 op personeelslasten. Het voordeel ontstaat wegens de inzet van regio personeel waarbij de lasten worden toegerekend buiten de GR GGD Haaglanden. Voorbeelden van deze activiteiten zijn WMO toezicht en Sociaal Medische Advisering Den Haag.
- o Een klein voordeel op de overige posten: overige goederen en diesten en overhead (decentraal en centraal) van € 23.000.

4.2.3 Baten:

Het totaal van de baten is, vóór verrekening van de garantieregeling, € 555.000 lager dan begroot. Dit verschil ontstaat door de volgende oorzaken:

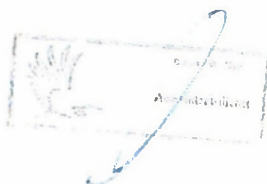
- o Er is sprake van een voorziene trend in de regio van minder afname van OGGZ-activiteiten, waardoor de baten lager zijn: vangnetmeldingen € 168.000, meldpuntmeldingen € 65.000 en Sociaal Medische Advisering € 231.000 lager.
- o Reizigersadvies en -vaccinatie: de baten van de regio blijven achter bij de begroting (€ 119.000 lager). Het product wordt op drie locaties binnen de regio Haaglanden aangeboden. Binnen die locaties is sinds de start van de nieuwe GGD (1-1-2014) een verschuiving naar meer consulten op de locatie Den Haag. De cliënten houden geen rekening met de gemeentelijke grenzen, kiezen voor de voor hen gemakkelijkste optie en maken gebruik van een GGD met een regionaal karakter. Het achterblijven van de baten zorgen niet voor een tekort omdat de lasten vrijwel navenant dalen.
- o Saldo van overige afwijkingen: € 28.000 hogere baten

4.2.4 Incidentele baten:

Overzicht van de werkelijke incidentele baten en lasten regiodeel - GR GGD Haaglanden (conform BBV artikel 28, lid c); bedragen x € 1.000

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Werkelijk	Geraamd	Omschrijving	Werkelijk	Geraamd
1. Jeugdimpuls RIVM	24	0	1. Jeugdimpuls RIVM	24	0
2. Garantieregeling GR GGD Haaglanden	246	0	2.	0	0
3.	0	0	3.	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	Algemene dekkingsmiddelen	0	0
Mutaties reserves	0	0	Mutaties reserves	0	0
Totaal	270	0	Totaal	24	0
Saldo	246	0	Saldo	0	0

- o Jeugdimpuls RIVM: betreft incidentele subsidiebaten en lasten
- o Garantieregeling GR GGD Haaglanden: betreft incidentele dekking nadelig saldo GR.

4.2.5 Overige afwijkingen ten opzichte van de begroting groter dan 10%

Algemeen/breed GR GGD Haaglanden: € 344.400 Nadeel (zie Bijlage II en III):

Het 'nadelig resultaat' ontstaat wegens het feit dat de algemene lasten van de GGD Haaglanden verdeeld zijn over de 8 regiogemeenten en Den Haag. Tot 2015 waren hierover nog geen heldere afspraken gemaakt en heeft Den Haag een deel van de algemene lasten voor haar rekening genomen. In 2017 is dit, even als in 2016, als gevolg van het toepassen van de verdeelsleutels gecorrigeerd. Deze lasten zijn gepresenteerd binnen dit programma.

OGGZ – Vangnetmeldingen: € 134.671 Nadeel (zie Bijlage II en III):

In 2017 zijn 376 vangnetmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot, waardoor sprake is van minder baten. Deze lagere afname is conform voorgaande jaren (2014: 349 meldingen, 2015: 309 meldingen, 2016: 344 meldingen). Omdat de lokale wijkteams de resterende complexe cases niet kunnen aanpakken, neemt dit aantal meldingen toe, waardoor meer tijd nodig is. Het tarief is, hoewel de personele kosten hoger zijn, daar niet op afgestemd. Derhalve dalen de personele lasten niet evenredig met de afgenomen productie en dus baten.

Algemene infectieziektebestrijding: € 103.248 Voordeel (zie Bijlage II en III):

Vacatureruimte, inzet ten behoeve van reizigersvaccinaties en inzet ten behoeve van forensische geneeskunde zorgt voor een incidenteel voordeel.

Tuberculosebestrijding: € 66.739 Voordeel (zie Bijlage II en III):

Als gevolg van het doorvoeren van een reorganisatie in verband met de REC-vorming TBC, zijn gedurende 2017 frictiekosten gemaakt. Deze hebben geleid tot hoger dan begrote personele uitgaven in 2017. De, wegens de REC-vorming, vrijgevallen middelen zorgen voor dekking van de bovenstaande lasten. Daarnaast is een incidenteel voordelig resultaat in verband met niet begrote verzekerde zorg baten.

OGGZ – meldpuntmeldingen: € 38.976 Nadeel (zie Bijlage IV en V):

In 2017 zijn 230 meldpuntmeldingen binnengekomen, terwijl er 800 waren begroot. Nadere analyse leert dat deze daling een trend in de regio is geweest (2014: 484 meldingen, 2015: 257 meldingen, 2016: 231 meldingen), waardoor sprake is van minder baten. Hoewel het aantal meldpuntmeldingen dat is binnengekomen lager is dan begroot, zijn de personele lasten niet evenredig gedaald. Bovenstaande leidt er toe dat de personele lasten niet evenredig dalen met de afgenomen productie. Derhalve ontstaat een nadelig resultaat ad € 38.976.

4.2.6 Analyse Verdeelsleutels:

Conform de passage uit het document "Verdeelsleutels op activiteiten niveau": "mocht gaandeweg het jaar blijken dat deze substantieel afwijkt (d.w.z. meer dan 10 %) dan is bijstelling van deze sleutel aan de orde, onverlet de genoemde garantieafspraken", is voor de verdeelsleutels op basis van P*Q een analyse gedaan.

De verdeelsleutels in kwestie zijn; Forensische geneeskunde, Sociaal Medische Advisering en Reizigersadviesing en vaccinatiecentrum.

Uit de cijfers blijkt dat de werkelijke productie voor de activiteit SMA 14% afwijkt van de begrote verdeelsleutel. Daarom is voor de activiteit Sociaal Medische Advisering een nacalculatie toegepast, waarbij de lasten zijn verdeeld conform de werkelijke productie (89% Den Haag en 11 % Regio).

Analyse verdeelsleutels P*Q

Product	Verdeelsleutel		Werkelijk		Verskil
	Den Haag	Regio	Den Haag	Regio	
FG	59%	41%	59%	41%	0%
SMA	75%	25%	89%	11%	14%
RAVC	70%	30%	70%	30%	0%

Accountant

4.2.7 Rapportage Regionaal, Lokaal en Garantie regeling:

Tabel 5 Regionale pakket (x € 1.000) *

	<u>Realisatie</u> <u>2017</u>	<u>Begroting</u> <u>2017</u>	<u>Afwijking</u> <u>t.o.v.</u> <u>begroting</u>	<u>Realisatie</u> <u>2016</u>
Lasten				
Personeel van derden	3.918	3.991	73	3.582
Goederen en diensten	867	886	19	1.061
Decentrale overhead	342	341	-1	246
Centrale overhead	990	999	9	1.063
Totaal lasten	6.117	6.217	100	5.952
Baten				
Inwonerbijdrage	4.125	4.125	0	4.051
Tijdelijke bijdrage gemeenten	190	190	0	187
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	952	1.062	-110	827
Opbrengst derden decentrale overhead	10	0	10	
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	653	840	-187	773
Totaal baten	5.930	6.217	-287	5.838
Operationeel resultaat	-187	0	-387	-114
Garantieregeling	187	0	187	114
Saldo	0	0	-200	0

* Regionale pakket omvat alle programma's exclusief de onderdelen: Sociaal medische advisering, CCP: meldpuntmeldingen, Gezondheid & Sport Zoetermeer en Jeugdimpuls RIVM

Tabel 6 Lokale pakket (x € 1.000) **

	<u>Realisatie</u> <u>2017</u>	<u>Begroting</u> <u>2017</u>	<u>Afwijking</u> <u>t.o.v.</u> <u>begroting</u>	<u>Realisatie</u> <u>2016</u>
Lasten				
Personeel van derden	156	369	213	319
Goederen en diensten	24	11	-13	71
Decentrale overhead	53	56	3	40
Centrale overhead	129	135	6	151
Totaal lasten	362	571	209	581
Baten				
Inwonerbijdrage	122	122	0	120
Gemeentelijke bijdrage o.b.v. prestaties	155	449	-294	198
Opbrengst derden decentrale overhead	2	0	2	0
Opbrengst derden o.b.v. prestaties	24	0	24	35
Totaal baten	303	571	-268	353
Operationeel resultaat	-59	0	-477	-228
Garantieregeling	59	0	59	228
Saldo	0	0	-418	0

** Lokale pakket bevat enkel Programma Openbare Geestelijke Gezondheidszorg: Sociaal medische advisering, CCP: meldpuntmeldingen en het Programma Gezondheidsbevordering: Gezondheid & Sport Zoetermeer en Jeugdimpuls RIVM

Resultaat regionaal pakket:

Het nadelig resultaat ad € 187.393 ontstaat wegens de achterblijvende productie van OGGZ-activiteiten.

Resultaat lokaal pakket:

Het nadelig resultaat ad € 58.879 ontstaat volledig wegens de achterblijvende productie van OGGZ-activiteiten.

Overeenkomstig het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 8 april 2015 wordt een resultaat van meer dan 1% voor zowel het regionale als lokale deel van de begroting van de gemeenschappelijke regeling verrekend met de deelnemende regiogemeenten. Zoals reeds in de Financiële halfjaarrapportage 2017, mondeling en tevens in de Advies Commissie gemeld, zal gelet op de omvang van het resultaat van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden 2017 (€-246.272 ¹) de garantieregeling in werking treden.

Garantieregeling regionaal pakket:

Het resultaat van het regionale pakket bedraagt € -187.393. De toerekening van dit nadelig resultaat dient plaats te vinden op basis van het percentage inwoners per regiogemeente.

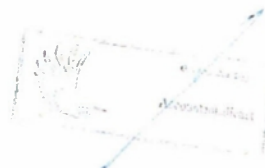
Garantieregeling lokaal pakket:

Het resultaat van het lokale pakket bedraagt € -58.879. De toerekening van dit nadelig resultaat dient plaats te vinden op basis van ieders P*Q (productie) aandeel. De uitwerking van de garantieregeling regionaal en lokaal pakket leidt tot de verdeling zoals gepresenteerd in onderstaande tabel (voor de volledige toelichting zie Bijlage IV).

Gemeente	Garantiestelling regionaal pakket			Garantiestelling lokaal pakket				Te verrekenen	
	Toerekening nadelig resultaat regionaal pakket o.b.v. inwoners 1-1-'16 (CBS 6-2-'16)		Bijdrage in nadelig resultaat regionaal pakket x € 1.000	Baten lokaal pakket x € 1.000			Toerekening nadelig resultaat lokaal pakket o.b.v. ieders aandeel in kolom verschil	Bijdrage in nadelig resultaat lokaal pakket x € 1.000	Totaal bij te dragen (+) of terug te ontvangen (-) x € 1.000
				Begroot	Realisatie	Verschil			
Delft	101.075	18,36%	34	44	13	31	10,99%	7	41
L'dam-Voorburg	74.227	13,49%	25	49	20	29	10,11%	6	31
Midden-Delfland	18.870	3,43%	6	17	4	13	4,46%	3	9
Pijnacker-Nootdorp	51.880	9,43%	18	5	6	-1	0,00%	-	18
Rijswijk	49.322	8,96%	17	53	10	43	15,07%	9	26
Wassenaar	25.859	4,70%	9	34	8	26	9,08%	5	14
Westland	105.007	19,08%	36	6	26	-20	0,00%	-	36
Zoetermeer	124.151	22,56%	42	209	68	141	50,30%	29	71
Derden				32	25	7			
Totaal	550.391	100,00%	187	449	180	269	100,00%	59	246

excl. BTW

¹ Realisatie lasten: € 6.478.520 (binnen begroting)
Realisatie baten: € 6.232.248 (binnen begroting)
Saldo realisatie: -€ 246.272 (garantieregeling)

5. BALANS GR GGD HAAGLANDEN PER 31 DECEMBER 2017

Tabel 7 balans na resultaatverdeling GR GGD Haaglanden *)

ACTIVA	31-dec-2017	31-dec-2016	PASSIVA	31-dec-2017	31-dec-2016
	€	€		€	€
Vaste Activa			Vlottende Passiva		
Ijzeren voorraad	20.751	21.341	Rekening-courant met gemeente Den Haag	507.918	681.143
Vlottende Activa			Crediteuren	130.621	74.708
Debiteuren publiek- rechtelijke lichamen	154.376	241.095	Overlopende passiva	26.169	48.314
Overige debiteuren	-	44.031			
Vordering op regiogemeenten	246.272	342.149			
Overlopende activa	243.310	155.549			
	<u>643.958</u>	<u>782.824</u>			
TOTAAL ACTIVA	664.709	804.166	TOTAAL PASSIVA	664.709	804.166

*) Bij de onderhandelingen over de regionalisatie is afgesproken dat een deel (€ 50.000,- jaarlijks + indexatie) van de tijdelijke bijdrage van de gemeenten voor de periode 2014 tot en met 2017 gereserveerd zou worden. Conform afspraak is dit bedrag gereserveerd bij de gemeente Den Haag, vandaar dat dit bedrag niet in deze balans wordt gepresenteerd.

5.1 Toelichting op de balans

Activa

Voorraad € 20.751

Betreft de minimale/noodzakelijke voorraad vaccinaties die altijd aanwezig is. De voorraadstanden Den Haag, Delft en Zoetermeer per 31-12-2017 zijn vermenigvuldigd met de inkoopprijs van de vaccins en omgerekend naar een voorraadwaarde. Aangezien de aanschafwaarde van de vaccinaties is verdeeld met behulp van verdeelsleutels, is de waarde van de voorraad eveneens conform deze verdeelsleutels verdeeld over Den Haag en de GR balans.

Debiteuren² publiekrechtelijke lichamen € 154.376

Betreft de, per 31-12-2017, nog verschuldigde bijdragen van regiogemeenten aan de GR voor met name het uitvoeren van P x Q activiteiten (Forenische Geneeskunde, Sociaal Medische Advisering en Meldpunt- en Vangnetmeldingen).

Vordering op regiogemeenten € 246.272

Betreft de vordering op de regiogemeenten wegens de nacalculatie garantieregeling regionaal- en lokaal pakket. Voor een uitgebreide toelichting zie bijlage IV.

Overlopende activa € 243.310

Betreft de, "nog te factureren", verschuldigde bijdragen van regiogemeenten aan de GR betreffende december 2017 van diverse producten die worden afgerekend met op basis van P x Q.

² Reeds gefactureerd

Passiva

Rekening-courant met gemeente Den Haag € 507.918

Betreft de voorfinanciering van de diverse nog openstaande activa posten.

Crediteuren € 130.621

Betreft de, per 31-12-2017, nog openstaande/te voldoene crediteuren facturen.

Overlopende passiva € 26.169

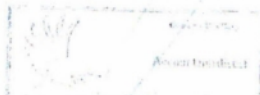
Betreft de, per 31-12-2017, "vooruitontvangen bedragen" betreffende de subsidies Jeugdimpuls RIVM en Project Voeding Sport & Bewegen/Gezonde scholen.

5.2 RISICOPARAGRAAF

Conform het Financieel Statuut artikel 6 gaan we hieronder in op de risico's die de uitvoeringsorganisatie GGD Haaglanden loopt voor de uitvoering van het takenpakket en de maatregelen die worden of al zijn getroffen om deze risico's te beperken.

De gerealiseerde productie in 2014, 2015, 2016 en 2017 voor met name SMA, vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen blijft, zoals voorzien, achter bij de begrote aantallen zoals die van GGD ZHW zijn overgenomen. Het aantal aanmeldingen vanuit de regiogemeenten blijkt lager dan begroot. Dit blijkt een trend te zijn die in de regio al enkele jaren geleden was ingezet. De structureel overgenomen formatie is daarmee op de (te) hoge aantallen gebaseerd gebleken. De GGD Haaglanden heeft het afgelopen jaar gekeken naar mogelijkheden voor alternatieve inzet van deze formatie.

Uit de herijking GGD Haaglanden volgt dat de taken SMA, vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen voortaan zullen worden afgenomen buiten de Gemeenschappelijke Regeling om (lokale takenpakket). Het is echter nog onduidelijk welke gevolgen dit exact met zich mee zal brengen. Derhalve kan geen uitsluitsel worden gegeven over de mogelijke risico's die hiermee gemoeid zijn.

BEZOEKADRESSEN
GGD Haaglanden
Westeinde 128
2512 HE Den Haag

POSTADRES
Postbus 16130
2500 BC Den Haag
T (088) 355 01 00
info@ggdhaaglanden.nl

Veilig Thuis Haaglanden
Waldeck Pyrmontkade 872
2518 JS Den Haag

T (070) 346 97 17 /
0800-2000
info@veiligthuishaaglanden.nl

Afdeling: Bestuur

Algemeen Bestuur
GR GGD en VT Haaglanden

Uw brief van: -
Uw kenmerk: -
Ons kenmerk: OCW/2018.3941
Aantal bijlagen: -
Datum: 11 juni 2018
Inlichtingen bij: L. Wilson-Verboom
Doorkiesnummer: 06-500 30 166

Onderwerp: Advies Jaarrekening 2017 GR
GGD Haaglanden

Geachte voorzitter,

U heeft conform artikel 21 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD en VT Haaglanden de Rekeningcommissie (commissie) verzocht een oordeel te geven over de doelmatigheid van het gevoerde financiële beheer en beleid en hierover aan u en uw bestuur advies uit te brengen.

Naar aanleiding van uw bovengenoemde wil ik u als volgt berichten.

Op 28 mei 2018 heeft de commissie de concept jaarrekening en jaarverslag 2017 besproken. Tijdens de bespreking van concept jaarrekening en jaarverslag 2017 heeft de accountant een toelichting gegeven op het accountantsrapport.

Afwegingen van de commissie

De commissie stelt vast dat de accountant tot het oordeel komt dat van onrechtmatigheid geen sprake is, nu de verschillen c.q. onzekerheden binnen de vastgestelde tolerantie blijven. Er zijn geen aanwijzingen dat er sprake zou zijn van enige onrechtmatigheid of ondoelmatigheid in het gevoerde financiële beleid.

De commissie spreekt zijn waardering uit voor de gezette stappen in de het financieel beheer. Tot 2018 was sprake van een niet eigen financiële administratie en een operationele verwevenheid met de Haagse GGD activiteiten. Echter na de herijking van de GR is een eigen financiële administratie gekomen voor de GR. Dit betekent dat de vraagstukken welke zich in de periode 2014 tot en met 2017 voordeden, niet meer zullen voorkomen.

Gezien het oordeel van de accountant dat de mogelijke afwijkingen echter binnen de afgesproken foutmarge liggen is de commissie van oordeel dat, ook gezien het gewijzigde financiële beheer na de herijking van de GR, een positief advies zal worden gegeven voor de goedkeuring van de jaarrekening.

Hierbij moet wel worden aangetekend dat de commissie de volgende aandachtspunten wil meegeven aan het Algemeen Bestuur van de GR GGD en VT Haaglanden.

De commissie geeft als aanbeveling vooral te sturen op een realistische begroting. Het mag niet de bedoeling zijn dat de GR telkens met begrotingswijzigingen komt. Dit kan voorkomen worden door het inbouwen van beheersmaatregelen in het financiële proces.

Tevens geeft de commissie als punt van aandacht mee om alert te zijn op de eisen en de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming welke vanaf 25 mei 2018 moet worden nageleefd. De commissie stelt er prijs op actief over de gegeven aandachtspunten te worden geïnformeerd, zodat deze kunnen worden meegewogen in de beoordeling van de jaarstukken over 2018.

Hoewel het geven van een advies aan het Algemeen Bestuur van de GR GGD en VT Haaglanden op de halfjaar rapportage niet gevraagd wordt aan de commissie, is de commissie van mening dat het uitbrengen van een ongevraagd advies over de halfjaar rapportage 2018 wel wenselijk is. Daarom zal de commissie zich in het najaar van 2018 buigen over de halfjaarcijfers van 2018 en indien van toepassing daarover een (ongevraagd) advies uitbrengen.

Advies

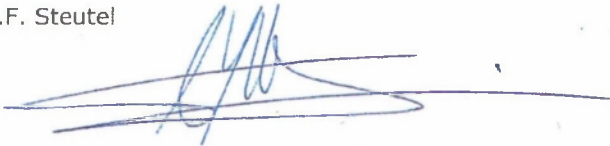
Met inachtneming van de bovenstaande afwegingen komt de commissie tot een positief advies. De commissie adviseert aan het Algemeen Bestuur van de GR GGD en VT Haaglanden de jaarstukken 2017 GGD Haaglanden overeenkomstig vast te stellen.

In het vertrouwen u hiermee te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
namens de Rekeningcommissie GGD en VT Haaglanden,
dagvoorzitter,

dhr. W.F. Steutel

i/o

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'W.F. Steutel', is written over a horizontal line. The signature is somewhat stylized and overlaps the line.

secretaris Rekeningcommissie GGD en VT Haaglanden
Mw. L. Wilson-Verboom

Postbus 16130, 2500 BC Den Haag

PostNL
Port Betaald

Gemeente Westland

T.a.v. de Raad

Postbus 150

2670 AD Noordwijk